

PANEVROPSKI UNIVERZITET APEIRON
FAKULTET PRAVNIH NAUKA BANJA LUKA

SPECIJALISTIČKI RAD

UPRAVNI POSTUPAK AZILA S POSEBNIM OSVRTOM NA
BOSNU I HERCEGOVINU

MENTOR: Prof.Dr. Vladimir Đurić

KANDIDAT: Ena Ramić

Banja Luka, novembar 2013.

UVOD

Jedan od najznačajnijih aspekata savremenog međunarodnog prava je svakako zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao naročito značajno pitanje za svaku državu koja teži da ostvari vladavinu prava.

U vezi sa zaštitom ljudskih prava, kao univerzalnih neotuđivih prava koja pripadaju svakom čovjeku samim činom rođenja, je pitanje zaštite izbjeglica, kao naročito ranjive grupe, osoba čiji je stvarni položaj, nastao slijedom okolnosti koje su najčešće izvan njihovog utjecaja, odgovara onome iz vremena kada je i sama ideja ljudskih prava i sloboda bila u povojima i pripadala dalekoj budućnosti. Teško je i zamisliti gori položaj od onog u kojem se nalazi čovjek koji je nerijetko izgubio sve osim vlastitog života koji želi spasiti tražeći utočište u stranoj državi.

Ipak, međunarodno pravo je tek u novije doba usmjerilo svoju zaštitu izbjeglica, pa je, shodno tome, ovo pitanje počelo da zauzima i značajniji položaj u unutrašnjim pravnim porecima. Svrha ovog rada je analizirati pravo azila i azilni postupak, s naglaskom na uređenje ovog pitanja u porodici *ius communautaire*, te razvoja azilnog prava u Bosni i Hercegovini, s osvrtom na uređenje ovog pitanja u zakonodavstvu susjedne Republike Srbije.

1. Metodologija rada

S obzirom na složenost same problematike, te postavljenih ciljeva i hipoteza, nameće se potreba korištenja općih metoda društvenih nauka (analitički, sintetički, induktivni, deduktivni) te posebnih metoda pravne nauke (teorijsko-pravni, normativni, komparativno-pravni i historijski).

I OPĆENITO O AZILU I AZILNOM PRAVU

1. Pojam azila

Riječ azil potiče od grčke riječi asylum što znači sklonište, utočište. Pod ustanovom azila podrazumijeva se zaštita koju država daje pojedincu koji traži utočište na njenoj teritoriji ili mjestu van njene teritorije koje se nalazi pod kontrolom njenih organa.¹ Pravo države da na svojoj teritoriji, ili na mjestu koje je na drugi način pod njenom kontrolom, pruži utočište strancu koga smatra ugroženim smatra se suverenim pravom države i ona određuje uslove pod kojima stranac dobija ovu vrstu zaštite.² Pružanje azila je pravo koje proizilazi iz teritorijalne suverenosti države – države u vršenju svoje suverenosti imaju u načelu pravo da prime na svoje područje kojeg god žele stranca, ali je azil i miroljubivo i humanitarno djelo koje druge države ne bi smjele smatrati neprijateljskim činom.³

U djelu naučnih radova, naročito u oblasti ljudskih prava, ističe se da se pravo azila može posmatrati i kao pravo čovjeka da dobije utočište.⁴ Sa druge strane, većina autora iz oblasti međunarodnog javnog prava u svojim djelima ističu da, iako novija praksa unosi u pojam azila izvjesne izmjene, suština ove ustanove ostaje ista,⁵ odnosno da međunarodno pravo ne garantuje pojedincima nikakvo „pravo na azil“, tj. pravo pojedinca da, pod određenim uslovima, uvijek dobiju azil ako ga zatraže.⁶ Drugim riječima, „takozvano pravo azila nije pravo koje stranci imaju da im država u koju su ušli dodijeli azil.“⁷

2. Azil u međunarodnom pravu

U međunarodnom pravu institucija azila je postepeno od 16. vijeka, od religioznog poprimila politički karakter. Azil se daje prvenstveno političkim izbjeglicama i počiniocima političkih krivičnih djela.⁸ Dugo vremena ni u jednom međunarodnom aktu nije bilo pomena azila. Nakon Drugog svjetskog rata članom 14.

---

¹ S.Avramov, M.Kreća, Međunarodno javno pravo, Beograd 2003.str. 332

² V.Dimitrijević, M.Paunović, Ljudska prava, Beograd 1997,str.263.

³ V.Đ.Degan,Međunarodno pravo, Rijeka 2000. str.492, 493

⁴ V.Dimitrijević, M.Paunović, n.d.str.264

⁵ S.Avramov, M.Kreća,n.d.str.333

⁶ V.Đ.Degan,n.d.str.493

⁷ Oppenheim's International Law, ed. by R.Jennings, A.Watts,Vol.1. Parts 2-4, 1992.p. 901,902

⁸ S.Avramov, M.Kreća,n.d.str.332

Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka predviđeno je da svako ima pravo da traži i uživa u drugim državama azil od proganjanja. Prema Nacrtu univerzalne deklaracije trebalo je da se pojedincu zajamči pravo da dobije azil, ali je tekst ipak izmjenjen, tako da se azil svodi na pravo da se zatraži utočište, bez prava da se ono i dobije.⁹ U stavu 2. istog člana Univerzalne deklaracije predviđeno je da na to pravo niko ne može da se poziva u slučaju progona zbog nepolitičkih djela ili djela izvršenih protivno ciljevima i načelima Ujedinjenih nacija.

U daljem razvoju međunarodnog prava, zaštitu od progona do izvjesne mjere pružila je Konvencija o položaju izbjeglica iz 1951. Prema članu 1. st.2. Konvencije izbjeglica je lice koje je uslijed događaja koji su se odigrali prije prvog januara 1951. i zbog osnovanog straha od progona zbog rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili političkog ubjeđenja, van države čije državljanstvo ima i koje nije u mogućnosti, ili zbog straha koji osjeća, nije voljno da se stavi pod zaštitu te države, ili lice koje nema državljanstvo a nalazi se van države svog posljednjeg prebivališta i koje nije u mogućnosti, ili zbog osnovanog straha od takvog progona, nije voljno da se u nju vrati. Protokolom iz 1967. sve postojeće i buduće izbjeglice obuhvaćene su zaštitom iz Konvencije.

Konvencijom je predviđeno da pravo na međunarodnu zaštitu ima lice koje je došlo u sukob sa unutrašnjim poretkom svoje države, a ne i lice za koje postoje ozbiljni razlozi da se misli da je došlo u sukob sa međunarodnim pravom, odnosno da je počinilo zločin protiv mira, ratni zločin, ili zločin protiv čovječnosti u smislu međunarodnih instrumenata koji određuju te zločine, da je počinilo težak zločin prema međunarodnom pravu izvan zemlje koja ga je prihvatila, ili je krivo za postupke koji su u suprotnosti sa ciljevima i načelima UN. Države ugovornice Konvencije iz 1951. obavezale su se da neće protjerati ili silom vratiti izbjeglicu na granice teritorije gdje bi njegov život ili sloboda bili ugroženi zbog njegove rase, vjere, državljanstva, pripadnosti nekoj društvenoj grupi ili njegovog političkog mišljenja. Međutim, kako se to ispravno primećuje, zaštitom koju Konvencija pruža, „bjegunac ne stiče ni azil u datoj državi ni pravo na njega, jer može biti upućen u svaku zemlju gdje mu ne prijete takva opasnost“.¹⁰

Ujedinjene nacije pristupile su 1960 izradi nacрта i pokušaju donošenja Deklaracije o pravu azila.

---

⁹ V.Dimitrijević, M.Paunović, n.m.

¹⁰ Isto, str.265

Godine 1967. od strane Generalne skupštine UN usvojena je Deklaracija o teritorijalnom azilu koja preporučuje državama određene principe na kojima treba da bude zasnovana njihova praksa u vezi sa teritorijalnim azilom, ali koja u članu 1. podvlači da azil država pruža „u vršenju svog suvereniteta.“ Godine 1977. održana je Konferencija o teritorijalnom azilu, ali ona nije uspjela da dovede do sporazuma koji bi bio pretočen u neki vid obavezujućeg međunarodnopravnog instrumenta o azilu, tako da se u savremenoj doktrini međunarodnog javnog prava stoji na stanovištu da je pravo azila ništa više nego nadležnost svake države da dopusti progonjenom licu da uđe i ostane na teritoriji pod njenom zaštitom,¹¹ odnosno da je davanje azila ostalo u nadležnosti država, ali da je savremeno međunarodno pravo postavilo izvjesna ograničenja u vezi sa protjerivanjem stranaca kako bi se na taj način pružila minimalna zaštita ljudskoj ličnosti.¹²

Kao što se vidi iz prethodnog izlaganja, međunarodnopravna zaštita izbjeglica je novijeg karaktera, te počiva na barem dvije razine. S jedne strane, ona se temelji na specijalnoj zaštiti sadržanoj uglavnom u različitim međunarodnopravnim dokumentima usmjerenima neposredno na zaštitu izbjeglica. S druge pak strane, međunarodna zaštita izbjeglica počiva i na široj, općenitijoj razini opće zaštite ljudskih prava, koja odnosna prava jamči svakoj osobi pa samim tim i izbjeglicama, a što otvara mogućnost da se izbjeglice za svoju zaštitu, obrate i relevantnim međunarodnim tijelima predviđenim opštim instrumentima zaštite ljudskih prava, kao što je komitet za ljudska prava UN.

U određenom broju država azil se kao pravo pojedinaca garantuje njihovim ustavnim aktima, ali se pri sadašnjem stanju stvari ne može reći da je to pravo postalo opšte prihvaćeno pravo koje je priznato od strane prosvjećenih naroda i koje kao takvo čini dio međunarodnog prava.¹³ Na koji način države u svojim unutrašnjim pravnim poredcima određuju davanje azila i da li suvereno pravo države da dodjeljuje azil znači i diskreciono ovlaštenje organa koji u okviru unutrašnjeg pravnog poretka odlučuju o azilu? To će pitanje biti razmotreno na primjeru Bosne i Hercegovine i Republike Srbije. Međutim, prije odgovora na to pitanje, treba istaći da osim ustavnim aktima, mnoge države, naročito u EU izgrađuju poseban sistem azila.

---

¹¹ Oppenheim's International Law, ed. by R.Jennings, A.Watts, Vol.1. Parts 2-4, 1992.p.903

¹² С.Аврамов, М.Крећа, н.д.стр.333

¹³ Oppenheim's International Law, ed. by R.Jennings, A.Watts, Vol.1. Parts 2-4, 1992.p.902

3. Azil u pravnom sistemu Europske unije

Razvoj azilnog prava u EU tekao je postepeno. Prvi korak u tom procesu bio je Šengenski sporazum zaključen 1985. između Belgije, Njemačke, Holandije, Francuske i Luksemburga koji su kasnije prihvatile mnoge evropske države. Šengenski sporazum predvidio je postepeno ukidanje kontrole na granicama država. Posebno poglavlje Sporazuma odnosi se na azil za čije rješavanje je prvenstveno nadležna država koja snosi najveću odgovornost za ulazak tražioca azila na teritoriju Unije, odnosno na čijoj je teritoriji podnesen zahtjev pod uslovom da je strancu izdala vizu ili dozvolu boravka. O zahtjevu se rješava na osnovu nacionalnog prava države, a zahtjev se može ustupiti na rješavanje drugoj strani ugovornici, iz humanitarnih, kulturnih ili porodičnih razloga.

Novi korak u borbi protiv fenomena «izbjeglice u orbiti» koji ukazuje na ljude koji se kreću od jedne do druge države, bez stabilnog utočišta, bilo je usvajanje Dablinske konvencije 1990.¹⁴ Suština Konvencije koja je bila međunarodni sporazum van EZ/EU strukture, bila je da se pravno uredi nadležnost države za odlučivanje o podnesenom zahtjevu za azil. Osnovno pravilo predviđeno Konvencijom bilo je da su države nadležne da postupaju po zahtjevu koji se za azil podnese u okviru njihovih teritorija, ili na njihovim granicama. U slučaju da je članu porodice nekog lica koje podnosi zahtjev već priznat status izbjeglica, o azilu odlučuje država koja je članu porodice dala azil. Država članica koja je izdala dozvolu boravka strancu, ili vizu, bila je nadležna i za rješavanje po njegovom zahtjevu za azil, a kada azil podnosi lice koje je ilegalno ušlo na teritoriju neke države, država na čiju je teritoriju to lice ušlo je nadležna za rješavanje zahtjeva za azil.

Sljedeća faza u razvitku evropskog azilnog prava bio je Amsterdamski ugovor. Ugovorom je utvrđena nadležnost Savjeta da usvaja mjere usmjerene na obezbeđenje nesmetanog kretanja ljudi, kao i mjere koje se odnose na kontrolu spoljnih granica, azila i migracija. Članom 63. bliže je uređena nadležnost Savjeta u oblasti azila. Prema tom članu, mjere koje Savjet usvaja mora da budu u skladu sa Ženevskom konvencijom iz 1951. i Protokolom iz 1967. i mogu da obuhvate: kriterijume i mehanizme za određivanje države članice koja je nadležna za rješavanje zahtjeva za azil koji je podnio državljanin treće države, minimalne standarde za davanje azila u državama članicama, minimalne standarde za tretiranje državljana trećih država kao izbjeglica i minimalne standarde za

---

¹⁴ pun naziv je Konvencija kojom se uređuju principi za određivanje države članice odgovorne za postupanje povodom podnesenog zahtjeva za azil

proceduru u državama članicama za priznavanje statusa izbjeglice. Nakon Amsterdamskog ugovora azil koji državljanin jedne države članice EU može da zatraži u drugoj državi je moguć samo ukoliko je država porijekla prekršila Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Na sastanku Saveta EU u Tamperi 1999. dogovoreno je da se polazeći od zajedničke evropske azilne politike pređe na jedinstveni evropski sistem azila koji treba izgraditi. Na osnovu izložene odredbe Amsterdamskog ugovora i rezultata sastanka u Tamperi, usvojena su četiri posebna pravna instrumenta koji čine evropski sistem azila. Riječ je o Regulativi o ustanovljenju kriterijuma i definisanju mehanizama za određivanje države članice koja je odgovorna za ispitivanje zahtjeva za azil podnesenog od strane državljanina treće države ¹⁵ – tzv. Dablin II, Direktivi o minimalnim standardima za prihvatanje tražilaca azila ¹⁶, Direktivi o minimalnim standardima za kvalifikovanje i priznavanje statusa izbjeglice ili lica kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita državljanima trećih država, ili licima bez državljanstva i o sadržini dodjeljene zaštite ¹⁷, kao i o Direktivi o minimalnim standardima procedure u državama članicama za dodjeljivanje i uskraćivanje statusa izbjeglice ¹⁸. Svim navedenim pravnim instrumentima određen je rok u kome se nacionalni zakonodavstvo mora uskladiti sa njihovim odredbama. Imajući u vidu prirodu ovog rada, posebnu pažnju treba posvetiti posljednjem od navedenih instrumenata kojim se utvrđuju minimalni standardi azilnog postupka u državama članicama, tim prije što je smisao izgradnje jedinstvenog evropskog sistema azila da se dođe do jedinstvenog evropskog postupka rješavanja povodom podnesenih zahtjeva za azil.

Direktiva o minimalnim standardima procedure u državama članicama za dodjeljivanje i uskraćivanje statusa izbjeglice prema članu 3. odnosi se na zahtjeve za azil podnesene na teritoriji, uključujući i na granicama, ili u tranzitnim zonama, država članica, ali ne i na zahtjeve za diplomatskim i teritorijalnim azilom koji su podneseni predstavništvima država članica. Prema članu 4. svaka država članica u obavezi je da odredi organ koji će biti nadležan da razmatra zahtjeve za azil u skladu sa odredbama Direktive.

---

¹⁵ Regulation 343/2003.

¹⁶ Council Directive 2003/09/EC

¹⁷ Council Directive 2004/83/EC

¹⁸ Council Directive 2005/85/EC

Države članice mogu da uvedu ili da zadrže povoljnije standarde procedure ukoliko su oni kompatibilni sa Direktivom. Države članice mogu da odrede da se zahtjev za azil podnosi lično, i/ili da odrede posebno mjesto za podnošenje azila. Članom 7. Direktive predviđa se pravo tražioca azila da ostane na teritoriji države članice dok se o njegovom zahtjevu ne odluči u prvom stepenu. Članom 8. predviđeni su zahtjevi za ispitivanje zahtjeva za azil prema kojima su države članice dužne da obezbijede da se odluka o azilu donosi nakon odgovarajućeg ispitivanja zahtjeva i da su u tom smislu, dužne da osiguraju da su zahtjevi razmotreni i odluke donesene individualno, objektivno i nepristrasno, da su pribavljene precizne i ažurirane informacije iz različitih izvora, kao što je UNHCR, o situaciji u zemlji porijekla i u zemljama kroz koje je obavljen tranzit, kao i da osoblje koje ispituje zahtjev ima znanje u oblasti azila i izbjegličkog prava. Odluka o zahtjevu za azil mora da bude donesena u pisanoj formi, a u slučaju negativne odluke, razlozi za negativnu odluku koji su činjenične i pravne prirode mora da budu navedeni u odluci, a uputstvo o pravnom sredstvu takođe mora da bude u pisanoj formi. Podnosiocima azila jamči se da će biti informisani na jeziku za koji se osnovano može pretpostaviti da razumiju, da mogu da dobiju pomoć tumača, da im se neće uskraćivati mogućnost da komuniciraju sa UNHCR-om i drugim organizacijama koje u njegovo ime djeluju u državi članici i da će u razumnom vremenu biti obaviješteni o odluci o zahtjevu za azil na jeziku za koji se osnovano može pretpostaviti da razumiju. Podnosiocima zahtjeva za azil mogu se nacionalnim zakonodavstvom nametnuti određene obaveze, a naročito da se prijave ili pojave pred nadležnim vlastima, da predaju dokumente, da obavijeste vlasti o mjestu boravka, itd. Tražilac azila ima pravo da mu se pruži prilika da se o njegovom zahtjevu odluči nakon razgovora sa njim, osim u slučaju da je pozitivnu odluku moguće donijeti na osnovu raspoloživih činjenica, da je nadležni organ već imao susret sa podnosiocem zahtjeva prilikom pružanja pomoći da zahtjev podnese i kada nadležni organ, nakon kompletnog ispitivanja informacija koje je pružio tražilac azila smatra da je zahtjev neosnovan. Saslušanje se odvija pod uslovima koji osiguravaju odgovarajuću povjerljivost, a o saslušanju se sačinjava zapisnik. Države članice mogu prema članu 15. da predvide i besplatnu pravnu pomoć. Prema članu 18. države članice neće držati u pritvoru neko lice samo zato što je podnijelo zahtjev za azil. Članovima 20. i 21. određuje se procedura u slučajevima izričitog i prećutnog povlačenja zahtjeva za azil. Posebno je predviđeno da UNHCR ima pravo pristupa tražiocima azila i informacijama o individualnim zahtjevima za azil. Prvostepeni postupak se prema odredbama Direktive mora okončati u razumnom roku, a u slučaju da nije donesena u roku od šest mjeseci

država članica je dužna da tražioca azila informiše o tome kada se odluka očekuje. Države članice mogu da ubrzaju postupak u slučaju da zahtjev ne ispunjava minimalne standarde iz Direktive 2004/83/ES, ili je očigledno neosnovan, u slučaju da tražilac azila dostavio lažne informacije ili dokumenta, da predstavlja opasnost po nacionalnu bezbjednost, itd. Članom 25. Direktive utvrđeno je kada će se zahtjev smatrati nedopuštenim – ako je tražilac azila stekao status izbjeglice u drugoj državi članici, ako je prva zemlja azila država nečlanica, ako je država nečlanica sigurna treća država, ako je tražiocu azila dozvoljeno da ostane na teritoriji države članice po drugom osnovu po kome ima ista prava i povlastice koje proističu iz izbjegličkog statusa, odnosno koji ga štite od protjerivanja, itd. Direktivom je uređen i pojam prve zemlje azila, kao i kriterijumi za utvrđivanje sigurne treće države. Prema članu 26. prva zemlja azila je država u kojoj je tražiocu azila priznat status izbjeglice, odnosno država u kojoj uživa dovoljan nivo zaštite, uključujući i zaštitu od protjerivanja. Da bi se neka država smatrala sigurnom trećom državom, potrebno je prema Direktivi da lice koje traži azil bude tretirano u skladu sa određenim načelima - tako da mu život i sloboda ne budu ugroženi na osnovu rase, religije, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili političkog mišljenja, da u skladu sa Ženevskom konvencijom bude poštovan princip zabrane protjerivanja, da postoji zabrana pomjeranja kojim bi se povrijedilo pravo na slobodu od mučenja i ponižavajućeg postupanja i gdje postoji mogućnost da se na osnovu zahtjeva dobije status izbjeglice.

Međuvladine organizacije i tijela u zaštiti prava izbjeglica

Kao što se vidi iz prethodnog izlaganja, međunarodnopravna zaštita izbjeglica je novijeg karaktera, te počiva na barem dvije razine. S jedne strane, ona se temelji na specijalnoj zaštiti sadržanoj uglavnom u različitim međunarodnopravnim dokumentima usmjerenima neposredno na zaštitu izbjeglica. S druge pak strane, međunarodna zaštita izbjeglica počiva i na široj, općenitijoj razini opće zaštite ljudskih prava, koja odnosna prava jamči svakoj osobi pa samim tim i izbjeglicama. U narednom izlaganju će biti nešto više riječi o mogućnosti izbjeglica da se obraćaju formalnim putem različitim ugovornim tijelima.

II AZIL U PRAVNOM PORETKU BOSNE I HERCEGOVINE

1. Razvoj sistema azila u Bosni i Hercegovini

Prema Ustavu BiH, politika i regulisanje pitanja imigracije, izbjeglica i azila¹⁹ je jedna od deset funkcija koje su u nadležnosti institucija BiH. Ona je predviđena kao nadležnost institucija BiH jer je suštinski povezana sa međunarodnim subjektivitetom dakle, azil je ustavna kategorija i u nadležnosti je Bosne i Hercegovine, a ne entiteta.

Prvi propis na državnom nivou koje je usvojen u oblasti azila je bilo *Uputstvo o prihvatu izbjeglica iz SR Jugoslavije sa područja Kosova i Metohije*, koje je donijelo Vijeće ministara BiH 24. septembra 1998. godine, a stupilo je na snagu 11. oktobra 1998. godine kada je i objavljeno u "Službenom glasniku BiH".²⁰ Državno Ministarstvo civilnih poslova i komunikacije je bilo zaduženo za sprovedbu ovog Uputstva, kojem izazovu je ovo ministarstvo u cijelosti odgovorilo. Već u maju 1999. godine,²¹ Vijeće ministara BiH je donijelo novo Uputstvo kojim se privremeni prihvati proširio na sva lica iz SR Jugoslavije.²²

U periodu od septembra 1998. godine do septembra 2007. godine, kada je prestao privremeni prihvati, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je sveukupno donijelo 9 (devet) odluka o privremenom prihvat,²³ a nadležna ministarstva su usvojila 5 (pet) uputstava kojima su dalje regulisana prava i način registracije privremeno prihvaćenih lica.²⁴

Zakon o imigraciji i azilu²⁵ je prvi zakon u ovoj oblasti koji je usvojio Parlament BiH u decembru 1999. godine.

---

¹⁹ Član III (1) (f) Ustava Bosne i Hercegovine

²⁰ "Službeni glasnik BiH" br. 19/98.

²¹ "Službeni glasnik BiH" br. 7/99.

²² Oba uputstva su donesena uz pravno-ekspertnu podršku Misije UNHCR-a u BiH, tako da su ovi pravni tekstovi na pravi način odrazili međunarodno-pravne standarde iz oblasti izbjegličkog prava primjerene masovnom prilivu izbjeglica.

²³ Odluke Savjeta ministara o privremenom prihvat u BiH lica sa područja SR Jugoslavije a kasnije Kosova, objavljene su u "Službenom glasniku BiH" br. 19/98, 7/99, 28/01, 11/03, 33/04, 65/05, 58/06, 17/07 i 58/07.

²⁴ U skladu sa ovim uputstvima, Ministarstvo civilnih poslova i komunikacija je registrovalo i izdavalo izbjegličke kartone svim prihvaćenim licima koja su došla sa područja SR Jugoslavije. Sva ova lica su zakonito boravila na teritoriji BiH i imala zagarantovana osnovna prava kao što su: osnovno obrazovanje, te po potrebi osnovna zdravstvena zaštita, smještaj i ishrana. Također je garantovano jedinstvo porodice, zaštita djece, posebno one koja su bez pratnje staratelja, i omogućen je pristup postupku azila u kojem bi se razmotrili individualni zahtjevi za azil.

²⁵ "Službeni glasnik BiH" br. 23/99.

Ovim Zakonom azil se u BiH garantovao: (i) izbjeglicama koje ispunjavaju uslove iz člana 1A(2) Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine i Protokola iz 1967. godine; (ii) licima koja ne ispunjavaju uslove iz Konvencije ali koja se ne mogu vratiti u zemlju porijekla ili uobičajenog boravka gdje su im sloboda ili život bili ugroženi ili gdje bi bili izloženi mučenju, nehumanom ili degradirajućem postupanju. Tim Zakonom je bilo predviđeno da će zahtjev za azil razmatrati i o istom odlučivati organizaciona jedinica pri Ministarstvu civilnih poslova i komunikacija koja je u cijelosti osposobljena u oblasti azila i izbjegličkog prava. Ovaj Zakon je također garantovao svim licima koja su već stekla izbjeglički status ili kojima je priznat privremeni prihvata u BiH priznanje tog statusa i po ovome Zakonu. Istovremeno je ovlašteno Vijeće ministara BiH da donose propise kojima bi se dalje uređivala pitanja vezana za masovni priliv izbjeglica. Ovaj Zakon, koji je sadržavao svega 64 člana, predviđao je da se sva pitanja detaljnije regulišu čitavim nizom podzakonskih akata od kojih je na snagu stupio samo jedan i to neposredno prije nego je Zakon prestao da bude na snazi.

Zakon o Vijeću ministara BiH i ministarstava BiH iz aprila 2000. godine je uspostavio pet ministarstava na državnom nivou. Novo-uspostavljeno Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice je bilo zaduženo za preduzimanje radnji u ostvarivanju i zaštiti ljudskih prava i prava izbjeglica, emigracije, imigracije i azila, u skladu sa Ustavom BiH...". Međutim, već u martu 2003. godine donešen je novi *Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave u BiH* kojim je ustanovljeno Ministarstvo sigurnosti koje je zaduženo da: "provodi politiku useljavanja i azila u BiH i uređuje procedure vezano za kretanje i boravak stranaca u BiH". *Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice* je pripala nadležnost da se: "stara o pitanjima azila i o pravima izbjeglica koje dolaze u BiH". Upravo ove odredbe će biti predmet kasnijih izmjena ovog Zakona (12). Uprkos ovim izmjenama Zakona, Vijeće ministara BiH je tek 2006. godine svojom *Odlukom o privremenom određivanju nadležnosti* dodatno izregulisalo ovu oblast da bi se jasno izdiferenciralo da je Ministarstvo ljudskih prava nadležno za utvrđivanje načina ostvarivanja prava i obaveza stranaca kojima je Ministarstvo sigurnosti već priznalo pravo na međunarodnu zaštitu u BiH. Pod međunarodnom zaštitom se podrazumijeva: (i) izbjeglički status, (ii) status supsidijarne zaštite putem davanja odobrenja privremenog boravka iz humanitarnih razloga zbog osnovane sumnje da će pojedinac biti podvrgnut mučenju, nehumanom ili degradirajućem postupanju ili kažnjavanju ili (iii) privremeni prihvata po osnovu ovlasti prenešenih od strane Vijeća ministara BiH.

Konačno, 2008. godine, donešen je novi Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine.²⁶

2. Pojam azila u zakonodavstvu BiH

Ono što je interesantno za Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu BiH je da ne poznaje posebnu kategoriju azil, već se javlja odrednica „međunarodna i privremena zaštita stranaca (azil)“. Pod međunarodnom zaštitom, dakle azilom, isti Zakon definiše: „status koji nadležni organ u BiH priznaje izbjeglici ili strancu koji ispunjava uvjete za supsidijarnu zaštitu“.²⁷ Dakle, dvije su kategorije lica kojima se može odobriti azil – izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom.²⁸

Definicija izbjeglice, koja je prihvaćena i u našem zakonodavstvu, je određena Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. godine i Protokolom o statusu izbjeglica iz 1967. godine, o čemu je već ranije bilo riječi.²⁹

Stranac na supsidijarnoj zaštiti je stranac koji ne ispunjava uvjete koje ispunjava izbjeglica, ali u vezi s kojim postoje ozbiljni razlozi za vjerovanje da bi se suočio sa stvarnim rizikom da bude izložen smrtnoj kazni, odnosno pogubljenju, mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju u zemlji porijekla ili u zemlji uobičajenog mjesta boravka, ili postoji ozbiljna individualna prijetnja po život ili lice civila zbog neselektivnog nasilja u međunarodnom ili unutrašnjem oružanom sukobu, a koji ne može ili zbog straha ne želi da se stavi pod zaštitu te zemlje.

---

²⁶ („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

²⁷ Član 105. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu, „Službeni glasnik BiH“, br. 36/08

²⁸ Primjera radi, Zakon o azilu Republike Hrvatske razlikuje dva ključna termina: azil i supsidijarnu taštitu. Prema zakonu, azil je zaštita kojom se ostvaruje ustavna odredba o pružanju utočišta strancu u Republici Hrvatskoj na temelju rješenja Ministarstva unutrašnjih poslova o udovoljavanju zahtjeva za azil. Kao razlozi azila navode se postojanje osnovanog straha od proganjanja zbog rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja lica, zbog čega se lice ne može, ili se zbog tog straha ne želi staviti pod zaštitu zemlje čiji je državljanin ili na čijoj teritoriji prebiva. Supsidijarna zaštita je zaštita koja se odobrava strancu koji ne ispunjava uvjete za azil, a za koga se opravdano vjeruje da bi povratkom u zemlju porijekla bio izložen trpljenju ozbiljne nepravde i koji stoga nije u mogućnosti ili ne želi zatražiti zaštitu te zemlje. – član 2. Zakona o azilu, Narodne Novine Republike Hrvatske, br. 79/07 i 88/10.

²⁹ Vidjeti: *infra*, str. 2.

3. Upravni postupak traženja azila u zakonodavstvu BiH

Namjeru podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu stranac može iskazati na graničnom prijelazu Graničnoj policiji BiH ili unutar BiH organizacionim jedinicama Službe za poslove sa strancima³⁰ ³¹Po iznošenju namjere da zatraži zaštitu – azil u BiH uz navođenje zakonom propisanih razloga, Služba za poslove sa strancima izdaje potvrdu o izraženoj namjeri podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu i određuje pravac kretanja i rok koji je potreban da bi stranac lično podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu Ministarstvu sigurnosti BiH.³² Ta potvrda smatra se odobrenjem boravka za navedeni određeni rok i određeni pravac kretanja.³³ Služba za poslove sa strancima bez odgađanja dostavlja Ministarstvu primjerak potvrde o izraženoj namjeri stranca da podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu. Ovaj zahtjev se podnosi lično Ministarstvu sigurnosti BiH, a podnosilac zahtjeva se registrira i izdaje mu se dokument kojim se potvrđuje da je podnio ovaj zahtjev. Taj dokument smatra se odobrenjem boravka do donošenja pravosnažne odluke, zaključka o obustavi postupka ili podnošenja novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Prilikom izdavanja dokumenta kojim se potvrđuje da je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu, podnosiocu zahtjeva za međunarodnu zaštitu oduzimaju se sve putne isprave koje može koristiti za prelazak državne granice BiH.³⁴

Podnosilac zahtjeva za međunarodnu zaštitu dužan je blagovremeno tražiti produženje dokumenta kojim se potvrđuje da je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu. Taj dokument ne može se koristiti za prelazak državne granice.³⁵

---

³⁰ Ukoliko stranac takvu namjeru iznese pripadnicima Granične policije BiH na nekom od graničnih prelaza, Granična policija će odmah obavijestiti najbližu organizacionu jedinicu Službe za poslove sa strancima BiH koja je obavezna da preuzme stranca. Shodno odredbama Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu, kao i odredaba Pravilnika o međunarodnoj zaštiti (azilu) u Bosni i Hercegovini, kao organi i organizacije koje sprovode postupak međunarodne zaštite javljaju se: Sektor za azil (Ministarstvo sigurnosti BiH), Služba za poslove sa strancima, Granična policija BiH, te Sud BiH. Služba za poslove sa strancima je upravna organizacija u sastavu Ministarstva sigurnosti BiH. Vidjeti: Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH

³¹ Član 107., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

³² Član 107., stav 3. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

³³ Član 107., stav 4. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

³⁴ Član 107., stav 5. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

³⁵ Član 107., stav 6. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

³⁶ Član 107., stav 7. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

Ako je strancu koji izrazi namjeru podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu ili koji podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu već određeno stavljanje pod nadzor, činjenica pozivanja na međunarodnu zaštitu ne utiče na određivanje ni na izvršenje stavljanja pod nadzor.³⁶

Ministarstvo sigurnosti BiH je dužno osigurati odgovarajuće uvjete za prihvata stranca koji izrazi namjeru podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu ili stranca koji podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu, naročito u pogledu smještaja, ishrane, primarne zdravstvene zaštite i pristupa obrazovnom sistemu.³⁷ Ministarstvo će osigurati neophodnu medicinsku ili drugu pomoć osobama sa posebnim potrebama.³⁸

3.1 Postupak i nadležnost

Postupak za međunarodnu zaštitu pokreće se podnošenjem zahtjeva Ministarstvu sigurnosti BiH, koje zahtjev razmatra i donosi odluku.³⁹ Rješenje se donosi pojedinačno nakon obavljenog posebnog ispitnog postupka u kojem se utvrđuju sve odlučne činjenice, okolnosti i dokazi značajni za donošenje odluke. U toku postupka podnosiocu zahtjeva mora se omogućiti da iznese sve okolnosti koje su mu poznate, da ima pristup raspoloživim dokazima uvidom u predmet, kao i da predloži izvođenje pojedinih dokaza.⁴⁰ Strancu će se omogućiti da tok postupka prati preko prevodioca, odnosno tumača ako ne razumije jezik na kojem se postupak vodi, kao i da koristi usluge pravnog ili drugog savjetnika. Dužnost je voditelja postupka da podnosioca zahtjeva obavijesti o svim pravima i obavezama koje proizlaze iz Zakona.⁴¹ Priznanje izbjegličkog statusa ne zavisi od iznošenja posebnog formalnog razloga.⁴²

---

³⁷ Član 119., stav 1. . Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

³⁸ Član 119., stav 2. . Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

³⁹ Član 109., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁴⁰ Član 109., stav 2. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁴¹ Član 109., stav 3. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁴² Član 109., stav 4. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

Rješenje kojim je odlučeno o osnovanosti zahtjeva za međunarodnu zaštitu mora sadržavati potpuno obrazloženje i dostavlja se, u pravilu, podnosiocu zahtjeva lično.⁴³ U slučaju da je zahtjev odbijen kao neosnovan, Ministarstvo postupa hitno i donosi odluku najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.⁴⁴ Protiv ovakvog rješenja Ministarstva žalba nije dozvoljena,⁴⁵ no moguće je pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH.⁴⁶

3.2 Odbijanje zahtjeva za međunarodnu zaštitu

Ministarstvo sigurnosti BiH, kao nadležni organ, odbit će zahtjev za međunarodnu zaštitu ukoliko se on zasniva na razlozima koji ne predstavljaju osnovu za priznanje statusa izbjeglice ili za dobivanje supsidijarne zaštite.⁴⁷

Ministarstvo će odbiti zahtjev i ako: a) se zahtjev zasniva isključivo na ekonomskim razlozima; b) je zahtjev kontradiktoran, nevjerovatan ili nedosljedan, što ga čini neuvjerljivim; c) se zahtjev zasniva na očiglednoj obmani ili zloupotrebi postupka s ciljem sticanja međunarodne zaštite u BiH; d) je podnositelj zahtjeva stigao iz zemlje porijekla koju BiH smatra sigurnom osim ako se u postupku dokaže da ta zemlja porijekla nije sigurna za to lice; e) je podnositelj zahtjeva zaštitu stigao iz treće zemlje koju BiH smatra sigurnom (u daljnjem tekstu: sigurna treća zemlja), osim ako se u postupku dokaže da ta treća zemlja nije sigurna za to lice; f) podnositelj zahtjeva mogao staviti pod zaštitu nijedne zemlje čije državljanstvo ima iz razloga zbog kojih se priznaje međunarodna zaštita; ili g) postoje razlozi za isključenje primjene međunarodne zaštite.⁴⁸

---

⁴³ Član 109., stav 5. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁴⁴ Član 109., stav 6. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁴⁵ Član 109., stav 7. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁴⁶ Član 109., stav 8. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁴⁷ Član 110., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁴⁸ Član 110., stav 2. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

Pod očiglednom obmanom ili zloupotrebom, kao razlogom za odbijanje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, smatraju se sljedeći slučajevi: a) ako podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu bez razumnog objašnjenja i namjerno daje lažne izjave u postupku po zahtjevu, a te su izjave bitne za donošenje odluke o statusu; b) ako podnositelj zahtjeva bez razumnog objašnjenja podnese netačne podatke o svom identitetu ili državljanstvu, ili podnese krivotvorene ili tuđe putne ili druge isprave; c) ako podnositelj zahtjeva, s ciljem otežavanja utvrđivanja identiteta ili stvarnog stanja stvari uništi, ošteti ili prikrije putnu ili drugu ispravu ili dokaz bitan za postupak; d) ako je zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen s ciljem odgađanja izvršenja odluke o protjerivanju ili o izručenju ili predaji iz BiH, a zahtjev je mogao biti podnesen znatno ranije; e) ako podnositelj zahtjeva prikrije da je već podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu u nekoj sigurnoj trećoj zemlji; ili f) ako je podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu predočio lažnu informaciju ili dokument na koji se poziva nakon podnošenja zahtjeva.⁴⁹ Ne može se smatrati očigledno neosnovanim zahtjev za međunarodnu zaštitu koji je podnijelo strano poslovno nesposobno lice koje nije u pratnji zakonskog zastupnika.⁵⁰

3.3 Obustava postupka

Postupak po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, uz slučajeve predviđene Zakonom o upravnom postupku⁵¹, obustavlja se zaključkom i ako: a) se podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu ne odazove ni na drugi poziv za razgovor, osim ako dokaže da je neodazivanje bilo uzrokovano okolnostima van njegove volje; b) je podnositelj zahtjeva napustio ili pokušao napustiti BiH za vrijeme trajanja postupka po zahtjevu za međunarodnu zaštitu; c) ako podnositelj zahtjeva ne saraduje sa organom nadležnim za rješavanje po njegovom zahtjevu, ili d) se u postupku utvrdi da je podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu državljanin BiH.⁵² Protiv zaključka Ministarstva kojim se obustavlja postupak nije dozvoljena žalba⁵³ no moguće je pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH.

---

⁴⁹ Član 110., stav 3. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁵⁰ Član 110., stav 4. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁵¹ Član 112., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁵² Član 112., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁵³ Član 112., stav 2. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

3.4 Podnošenje novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu

Ministarstvo sigurnosti BiH će odbaciti zahtjev za međunarodnu zaštitu ako je podnosiocu zahtjeva raniji zaštitu u BiH bio odbijen, odbačen ili je postupak bio obustavljen, a podnosilac zahtjeva nije priložio dokaze da su se okolnosti na kojima je zasnovao prethodni zahtjev u međuvremenu bitno promijenile.⁵⁵ Protiv zaključka Ministarstva kojim se obustavlja postupak nije dozvoljena žalba⁵⁶ no moguće je pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH.⁵⁷

3.5 Ograničenje kretanja podnosioca zahtjeva za međunarodnu zaštitu

Ukoliko se pokaže potrebnim, kretanje podnosioca zahtjeva za međunarodnu zaštitu može biti privremeno ograničeno u slučaju ako: a) podnosilac zahtjeva ne poštuje javni poredak BiH, predstavlja prijetnju javnom poretku, javnom redu i miru ili sigurnosti BiH; b) podnosilac zahtjeva predstavlja prijetnju javnom zdravlju u BiH; c) postoje osnovi sumnje da se radi o očiglednoj obmani ili zloupotrebi postupka; d) je ograničenje kretanja potrebno radi zaštite drugih lica ili imovine ili e) je ograničenje kretanja potrebno radi utvrđivanja identiteta podnosioca zahtjeva.⁵⁸

Kretanje se ograničava: zabranom: a) kretanja van određenog područja ili mjesta; b) zabranom kretanja van specijalizirane ustanove za prihvatanje stranaca, ukoliko je prethodno izrečena mjera protjerivanja, c) zabranom kretanja van određenog prostora organizacione jedinice Službe ako je smještaj omogućen u tom prostoru; d) zabranom kretanja van određenog graničnog prijelaza ako je tamo omogućen smještaj.⁵⁹ Mjera ograničenja kretanja podnosioca zahtjeva za međunarodnu zaštitu određuje se rješenjem Ministarstva sigurnosti BiH.

---

⁵⁴ Član 112., stav 3. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁵⁵ Član 112., stav 3. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁵⁶ Član 113., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁵⁷ Član 113., stav 2. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁵⁸ Član 113., stav 3. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁵⁹ Član 114., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

Ograničenje kretanja može da bude na snazi sve dok traju razlozi za njegovo određivanje, ali najduže ukupno 90 dana. U naročito opravdanim okolnostima, mjera ograničenja kretanja može se produžiti za još ukupno 90 dana. Ograničenje kretanja po osnovu sprečavanja širenja zaraznih bolesti može trajati dok postoje razlozi zbog kojih je određeno, što se u navedenim rokovima preispituje.⁶⁰

3.6 Odluke po zahtjevu za međunarodnu zaštitu

Po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, Ministarstvo sigurnosti BiH donosi odluku kojom se:

a) zahtjev za međunarodnu zaštitu usvaja i strancu priznaje izbjeglički status u BiH; b) zahtjev za međunarodnu zaštitu usvaja, ne priznaje izbjeglički status i priznaje status supsidijarne zaštite; c) zahtjev za međunarodnu zaštitu odbija, a strancu određuje rok u kojem treba dobrovoljno napustiti BiH; d) obustavlja postupak za međunarodnu zaštitu i strancu određuje rok u kojem treba dobrovoljno napustiti BiH; e) odbacuje zahtjev za međunarodnu zaštitu i strancu određuje rok u kojem treba dobrovoljno napustiti BiH, ili f) zahtjev za međunarodnu zaštitu odbija i utvrđuje se da stranac ne može biti udaljen iz BiH zbog principa zabrane vraćanja („non-refoulement“).⁶¹

Stranac čiji je zahtjev za međunarodnu zaštitu odbijen pravosnažnom ili konačnom odlukom a koji ne napusti BiH u određenom roku, bit će protjeran iz BiH.⁶³

3.7 Zaštita u slučaju odbijanja zahtjeva za međunarodnu zaštitu

Stranac koji je prethodno iscrpio sve pravne lijekove i po čijem je zahtjevu doneseno pravosnažno rješenje kojim je odbijen zahtjev za međunarodnu zaštitu, ali za kojeg se u postupku po zahtjevu za međunarodnu zaštitu utvrdi da i pored toga ne može biti udaljen iz BiH zbog principa zabrane vraćanja, prelazi u nadležnost Službe za poslove sa strancima.⁶⁴ Ovakvom strancu Služba izdaje odobrenje za privremeni boravak iz humanitarnih razloga.

---

⁶⁰ Član 114., stav 3. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁶¹ Član 116. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁶² U vezi s principom zabrane vraćanja, vidjeti član 91. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁶³ Član 117. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁶⁴ Član 118., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

Izuzetno, strancu za kojeg je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH, Služba će odrediti stavljanje pod nadzor.⁶⁶ Služba će, u saradnji s Ministarstvom, drugim ministarstvima i Vijećem ministara, poduzeti sve neophodne radnje u skladu sa zakonom, ostalim propisima BiH i međunarodnim pravom u vezi s rješavanjem konačnog statusa ovakvog stranca.⁶⁷

3.8 Prava lica kojima je priznata međunarodna zaštita

Stranac kojem je odobrena međunarodna zaštita i kojem je priznat izbjeglički status stiče prava i obaveze prema odredbama čl. 3. do 34. Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine. Stranac kojem je odobrena međunarodna zaštita i kojem je priznat status supsidijarne zaštite stiče ista prava i obaveze kao i stranac sa izbjegličkim statusom, ako nije drugačije propisano.⁶⁸ Odredbe Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine i drugih zakona BiH, kao i odredbe međunarodnih instrumenata koji su na snazi, a čija je ugovorna strana BiH, imaju prednost nad odredbama Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine, ako su povoljnije za strance kojima je priznat izbjeglički status.⁶⁹

Stranac sa izbjegličkim statusom ima pravo boraviti u BiH za vrijeme važenja međunarodne zaštite, u koju svrhu mu se izdaje odobrenje boravka za izbjeglice. Izbjeglički status se, u pravilu, priznaje i licu s kojim je u braku, odnosno vanbračnoj zajednici i maloljetnoj djeci, kao i drugim članovima uže porodice koji žive u istom domaćinstvu u BiH. Strancu s priznatim izbjegličkim statusom omogućit će se rad, obrazovanje, zdravstvena i socijalna zaštita pod istim uslovima kao i državljanima BiH, a ima i pravo na spajanje porodice.⁷⁰

---

⁶⁵ Član 118., stav 2. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁶⁶ Član 118., stav 3. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁶⁷ Član 118., stav 4. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁶⁸ Član 120., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁶⁹ Član 120., stav 2. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁷⁰ Član 120., stav 3. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

Stranac kojem je priznat status supsidijarne zaštite ima pravo boraviti u BiH jednu godinu. Odobrenje boravka se na zahtjev stranca produžava dok traju uvjeti zbog kojih je status supsidijarne zaštite priznat, osim ukoliko drugačije ne zahtijevaju razlozi javnog poretka, javnog reda i mira ili sigurnosti BiH. Za vrijeme trajanja međunarodne zaštite stranac ima pravo na rad, a omogućit će mu se i obrazovanje, zdravstvena i socijalna zaštita pod istim uslovima kao i državljanima BiH.⁷¹

Ministarstvo sigurnosti BiH će, u saradnji s Ministarstvom civilnih poslova BiH, licima kojima je priznat izbjeglički status ili status supsidijarne zaštite izdati potrebne isprave.⁷² Ministarstvo će također, u saradnji sa Ministarstvom civilnih poslova BiH, licima kojima je priznat izbjeglički status ili status supsidijarne zaštite omogućiti pristup pravu na smještaj, rad, obrazovanje i osigurati pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH će, u saradnji sa drugim ministarstvima, institucijama i službama, licima kojima je priznat izbjeglički status ili status supsidijarne zaštite omogućiti pristup integracijskim olakšicama.⁷³

3.9 Razlozi za prestanak važenja i ukidanje izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite

Međunarodna zaštita odobrena u BiH prestaje da važi: a) strancu koji dobrovoljno ponovo koristi zaštitu zemlje čiji je državljanin; b) strancu koji je, nakon što je izgubio državljanstvo neke druge zemlje, dobrovoljno ponovo stekao državljanstvo te zemlje; c) strancu koji je stekao novo državljanstvo i uživa zaštitu zemlje čije je državljanstvo stekao; d) strancu koji se dobrovoljno vratio radi nastanjenja u zemlju koju je napustio ili van koje je živio iz straha da će biti progonjen; e) strancu koji, zbog prestanka okolnosti na osnovu kojih mu je priznat status zaštite u BiH, ne može i dalje odbijati koristiti zaštitu zemlje čiji je državljanin; f) strancu koji je bez državljanstva, a zbog prestanka okolnosti na osnovu kojih mu je priznat status zaštite u BiH, ne može odbiti koristiti zaštitu zemlje svog ranijeg uobičajenog mjesta boravka;

---

⁷¹ Član 120., stav 4. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁷² Član 120., stav 5. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁷³ Član 120., stav 6. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

g) licu koje je steklo državljanstvo BiH; ili h) strancu kada su okolnosti koje su dovele do priznavanja tog statusa prestale ili su se promijenile u tolikoj mjeri da zaštita više nije potrebna.⁷⁴ Ministarstvo sigurnosti BiH će ukinuti priznat izbjeglički status ili status supsidijarne zaštite u sljedećim slučajevima: a) kada se ustanovi postojanje nekog od razloga za isključenje primjene međunarodne zaštite ili b) kada se ustanovi da je pogrešno prikazivanje ili izostavljanje činjenica od strane lica pod međunarodnom zaštitom, uključujući upotrebu lažnih dokumenata, bilo odlučujuće za priznavanje međunarodne zaštite.⁷⁵ Rješenje o ukidanju izbjegličkog statusa ne utiče na prava predviđena principom zabrane vraćanja, kao i zaštitom u slučaju odbijanja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, te prava predviđena članom 32. Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine.⁷⁶

Rješenje o prestanku i ukidanju međunarodne zaštite donosi Ministarstvo sigurnosti BiH po službenoj dužnosti.⁷⁷ Protiv ovog rješenja žalba nije dozvoljena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred Sudom BiH. Tužba se podnosi Sudu preko Ministarstva u roku od 15 dana od dana dostave rješenja, a Sud je dužan ove predmete smatrati hitnim i donijeti odluku po tužbi u roku od 45 dana od dana prijema tužbe.⁷⁸ Stranac ne može biti protjeran ni prisilno udaljen iz BiH prije pravosnažnosti odluke⁷⁹ a svakom licu se mora omogućiti da, putem saslušanja ili pismenim putem, iznese razloge zašto njegova međunarodna zaštita ne bi trebalo da prestane, odnosno da bude ukinuta.⁸⁰

---

⁷⁴ Član 123., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁷⁵ Član 124., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁷⁶ Član 124., stav 2. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁷⁷ Član 125., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁷⁸ Član 125., stav 2. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁷⁹ Član 125., stav 4. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁸⁰ Član 125., stav 5. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

4. Privremena zaštita stranaca u Bosni i Hercegovini

Privremena zaštita odobrava se strancima koji masovno dolaze u BiH iz zemlje u kojoj je zbog rata ili ratu sličnog stanja, općeg nasilja ili unutrašnjih sukoba došlo do kršenja ljudskih prava, a zemlja njihovog porijekla nije u mogućnosti da ih zaštiti.⁸¹ Strancima se privremena zaštita odobrava pod sljedećim uslovima: a) prije nastanka takvog stanja imali prebivalište ili boravište u toj zemlji te su zbog nastalog stanja direktno došli u BiH; ili b) u vrijeme nastanka takvog stanja zakonito boravili u BiH, a po isteku zakonitog boravka u BiH vraćanje u zemlju porijekla privremeno im je onemogućeno zbog nastanka takvog stanja.⁸² Ocjenu stanja o potrebi pružanja zaštite ovakvim licima donosi Vijeće ministara.⁸³ Uzimajući u obzir ekonomske i druge mogućnosti BiH, te razloge javnog poretka, javnog reda i mira ili sigurnosti BiH, Vijeće ministara određuje broj lica kojima će biti pružena privremena zaštita te razloge zbog kojih se taj broj može preći do izmjene odluke.⁸⁴

Privremenu zaštitu odobrava Ministarstvo sigurnosti BiH na vrijeme od šest mjeseci.⁸⁵ Privremena zaštita može se produžavati na vrijeme od šest mjeseci ako postoje opravdani razlozi za njeno odobravanje, a ukupno može trajati najduže dvije godine.⁸⁶ U slučaju da razlozi za privremenu zaštitu i dalje postoje, Vijeće ministara može produžiti privremenu zaštitu za još najviše jednu godinu na prijedlog Ministarstva⁸⁷

Privremena zaštita neće se strancu odobriti ako: a) nisu ispunjeni uslovi za odobravanje privremene zaštite; b) postoje razlozi za isključenje primjene međunarodne zaštite ili je prekršena zabrana iz člana 10. stav 1. ovog Zakona, koja se odnosi na zabranu stranaca da osnivaju političke stranke; c) je pravosnažno osuđen za krivično djelo za koje se po zakonu

---

⁸¹ Član 127., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12

⁸² Član 127., stav 2. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12

⁸³ Član 127., stav 3. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12

⁸⁴ Član 127., stav 4. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12

⁸⁵ Član 128., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12

⁸⁶ Član 128., stav 2. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12

⁸⁷ Član 128., stav 3. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12

može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna, a nije nastupila rehabilitacija brisanjem osude iz krivične evidencije; d) ima izbjeglički status ili status supsidijarne zaštite ili je stranac s odobrenim privremenim ili stalnim boravkom u BiH; e) uživa međunarodnu zaštitu u trećoj državi; ili f) ima državljanstvo treće zemlje ili reguliran boravak u trećoj zemlji.⁸⁸

Strancu privremena zaštita prestaje: a) protekom vremena na koje je odobrena; b) prestankom postojanja razloga za privremenu zaštitu; c) kada napusti BiH; d) ako mu je zaštita odobrena na osnovu drugog zakona ili međunarodnog sporazuma; ili e) ako uživa međunarodnu zaštitu ili ima reguliran boravak u trećoj zemlji.⁸⁹

Stranac kojem je odobrena privremena zaštita u BiH ima pravo na: a) boravak, b) osnovne uslove za život i smještaj, c) zdravstvenu zaštitu, d) osnovno i srednje školovanje, e) pravnu pomoć, f) slobodu vjeroispovijesti, g) pravo na rad.⁹⁰ Stranac kojem je odobrena privremena zaštita obavezan je prijaviti boravište i promjenu adrese stanovanja nadležnom organu u skladu s zakonskom obavezom prijave boravišta i prebivališta stranaca⁹¹ u roku od osam dana, a posebno je obavezan da poštuje ustave, zakone i druge propise u BiH. Izuzetno, uz ova prava strancu na privremenoj zaštiti odobrit će se pravo na spajanje porodice ako je to pravno moguće ostvariti jedino u BiH.⁹² Članovima porodice koji se spajaju također se odobrava privremena zaštita.⁹³ Strancima kojima je odobrena privremena zaštita osigurava se smještaj u skladu s mogućnostima BiH.⁹⁴ Stranac koji tokom trajanja privremene zaštite podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu ne može koristiti prava podnosioca zahtjeva za međunarodnu zaštitu dok mu privremena zaštita traje.⁹⁵

---

⁸⁸ Član 129. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁸⁹ Član 130. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁹⁰ Član 131., stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁹¹ Član 72. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁹² Član 132. stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁹³ Član 132. stav 2. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁹⁴ Član 134. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

⁹⁵ Član 135. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

Kada nakon provedenog postupka nije priznat ni izbjeglički status ni status supsidijarne zaštite, licu koje ispunjava uslove za privremenu zaštitu ili je već pod privremenom zaštitom omogućit će se privremena zaštita tokom ostatka vremena dok zaštita traje.⁹⁶

5. Zakoni i podzakonski akti

Pored Zakona, pravni okvir kojim se uređuje položaj izbjeglica u BiH čine i sljedeći zakoni i podzakonski akti, koji su od značaja za pitanje azila u Bosni i Hercegovini:

- 1. Zakon o upravnom postupku** („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07 i 93/09) U skladu sa članom 1. Zakona o upravnom postupku i članom 13. Pravilnika o azilu u BiH, na postupke po zahtjevu za azil se primjenjuju odredbe Zakona o upravnom postupku ukoliko ZBKSA i Pravilnik o azilu u BiH ne regulišu određena pitanja drugačije.
- 2. Zakon o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine** („Službeni glasnik BiH“, br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10) (“Službeni glasnik BiH”, broj 19/02): ZKBS propisuje da se na odluku Ministarstva sigurnosti BiH ne može uložiti žalba ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor se vodi u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima.
- 3. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine** („Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09 i 103/09): Pitanja azila i međunarodne zaštite u BiH spadaju u podijeljenu nadležnost tri ministarstva na državnom nivou: Ministarstva sigurnosti, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice i Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine. Nadležnosti ova tri ministarstva propisuju članovi 12, 14, i 15. ovog Zakona.
- 4. Zakon o službi za poslove sa strancima** (“Službeni glasnik BiH”, br. 54/05, 36/08) Nadležnost Službe za poslove sa strancima u odnosu na postupak azila regulira član 3. (1) (f) ovog Zakona. Ova odredba se oslanja na član 74. ZBKSA-a i član 14. Pravilnika o azilu u BiH.

---

⁹⁶ Član 136. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12)

ODLUKE VIJEĆA MINISTARA

1. **Odluka o privremenom određivanju nadležnosti** (“Službeni glasnik BiH”, broj 100/06): Ova odluka na privremenoj osnovi precizira podjelu nadležnosti između MLJPI-a i MS-a u odnosu na utvrđivanje načina ostvarivanja prava i obaveza osoba kojima je priznat status privremenog prihvata ili pravo na privremeni boravak iz humanitarnih razloga u postupku azila.
2. **Odluka o procedurama u postupku usklađivanja zakonodavstva BiH sa *acquis communautaire*** (“Službeni glasnik BiH”, broj 44/03): U skladu sa članom 2. ove Odluke, ministarstva i drugi organi uprave BiH su obavezni da se staraju o usaglašavanju svih domaćih pravnih akata sa *acquis communautaire*.

PODZAKONSKI AKTI MINISTARSTVA SIGURNOSTI

1. **Pravilnik o azilu u Bosni i Hercegovini** (“Službeni glasnik BiH”, broj 26/04): Ovim pravilnikom propisuju se kategorije osoba pod međunarodnom zaštitom , osnovni principi, organi u postupanju , procedure prava i obaveze, tražitelja međunarodne zaštite u Bosni i Hercegovini , evidencije, zaštita podataka kao i ostala pitanja uređena poglavljem VII Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu.
2. **Uputstvo o re-registracije i regulisanju statusa izbjeglica iz Republike Hrvatske** (“Službeni glasnik BiH”, broj 86/05): Ovo uputstvo reguliše re-registracij reviziju statusa izbjeglica iz Republike Hrvatske kojima se izbjeglički status priznaje po ZKBSA, u cilju utvrđivanja tačnog broja osoba kojima je na *prima facie* osnovi priznat izbjeglički status i koje su još uvijek u stanju potrebe pružanja međunarodne zaštite u BiH.
3. **Pravilnik o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima** (“Službeni glasnik BiH”, broj 33/04) Pravo žrtava trgovine ljudima da traže međunarodnu zaštitu i buduzaštićene kroz sistem azila je regulisan članovima 15. (4), i 23. Ovog Pravilnika, što je na odgovarajući način propisano i članom 22. Pravilnika o azilu u BiH. Ovo pravo proizilazi iz člana 14. *Protokola za sprečavanje, zaustavljanje i kažnjavanje trgovine ljudima, a naročito ženama i djecom kojima se dopunjuje Konvencija UN-a protiv transnacionalnog organizovanog kriminala.*
4. **Pravilnik o putnom listu za strance** (“Službeni glasnik BiH”, broj 25/04): Član 2. (3), i član 4. (d), pravilnika razrađuje odredbu ZKBSA-a koji daje pravo na putni list tražiocima azila, izbjeglicama i osobama sa privremenim boravkom iz humanitarnih

razloga priznatim u postupku azila u slučaju dobrovoljnog povratka u zemlju porijekla ili odlaska u treću zemlju koja prihvata tu osobu. Pravilnikom o putnom listu za strance propisuje se : izgled i sadržaj obrazaca prijave o gubitku ili uništenju ili iz drugih razloga neupotrebljivosti putne isprave , putnog lista za strance i Zahtjeva za izdavanje putnog lista za strance , način izdavanja putnog lista za strance, organ nadležan za izdavanje putnog lista za strance, dokazi kojim se opravdava podnošenje zahtjeva za izdavanje putnog lista za strance, način obezbjeđenja obrazaca kao i organ nadležan za vođenje centralnih evidencija.

- 5. Pravilnik o centralnoj bazi podataka o strancima** (“Službeni glasnik BiH”, broj 61/07): Obaveza vođenja centralne baze podataka o pitanjima u oblasti azila od strane Sektora za azil u MS-u su propisani članom 8. članom 10(3)(e) i članovima 35– 45. ovog Pravilnika. Pravilnikom o centralnoj bazi podataka o strancima utvrđuju se službene evidencije o strancima , svrha, nadležnost postupanja, sadržaj i pravila obrade, korištenje i procedure korištenja, zaštita podataka, vrijeme čuvanja podataka, te procedure brisanja podataka.

PODZAKONSKI AKTI MINISTARSTVA ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE

- 1. Pravilnik o načinu ostvarivanja zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite osoba kojima je priznat izbjeglički status ili drugi vid međunarodne pravne zaštite u BiH** (“Službeni glasnik BiH”, broj 24/07): Ovaj Pravilnik na sveobuhvatan način reguliše pravo na zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu svih osoba kojima je priznat status po osnovu kojeg uživaju međunarodnu zaštitu u BiH i kojima je izdat odgovarajući osobni dokument. MLJPI je u obavezi da obezbjedi ovim osobama zdravstveno osiguranje pod uvjetom da to pravo ne ostvaruju po nekom drugom osnovu.
- 2. Pravilnik o osobnom stanju i upisu činjenica rođenja, vjenčanja i smrti izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom u BiH u matične knjige** (“Službeni glasnik BiH”, broj 51/07): Ovaj Pravilnik reguliše specifična pitanja koja omogućavaju izbjeglicama i osobama sa privremenim boravkom iz humanitarnih razloga priznatim u postupku azila da izvrše upis rođenja djece u matičnu knjigu rođenih, druge upise u matične knjige, te ostala elementarna statusna pitanja.
- 3. Pravilnik o načinu rada i funkcionisanju prihvatnih centara u Bosni i Hercegovini:** Ovaj Pravilnik reguliše rad i funkcionisanje prihvatnog centra koji

jenamijenjen za zbrinjavanje i smještaj izbjeglica sa priznatim statusom osoba sa privremenim boravkom iz humanitarnih razloga priznatim upostupku azila, o kojima se stara Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH.

- 4. Pravilnik o kućnom redu u prihvatnim centrima u BiH:** Ovaj Pravilnik reguliše obaveze Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i obaveze korisnika smještaja u prihvatnom centru.

PROTOKOLI

- 1. Protokol o prenosu određivanja statusa izbjeglice i drugih odgovornosti vezanih za azil sa UNHCR-a na Ministarstvo sigurnosti BiH:** Ovim Protokolom su detaljno propisani uvjeti pod kojima je UNHCR prestao da vrši određivanje izbjegličkog statusa u BiH i taj postupak preuzelo MS. Ovim protokolom je podržana primjena člana 45. Pravilnika o azilu u BiH kojom su sve odluke UNHCR po zahtjevima za azil priznate kao odluke koje je donio nadležni organ.
- 2. Protokol o međusobnim obavezama u osiguranju pristupa pravima osoba pod privremenim prihvatom i osoba koje su podnijele zahtjev za azil za vrijeme trajanja statusa privremenog prihvata u BiH:** Ovaj Protokol su potpisali Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH i UNHCR sa ciljem da omoguće nesmetan pristup pravima za sve tražioce azila nakon prestanka statusa privremenog prihvata u BiH.
- 3. Protokol o pružanju besplatne pravne pomoći između Ministarstva sigurnosti BiH i Udruženja Vaša prava BiH:** Ovim Protokolom je uređena međusobna saradnja između Ministarstva sigurnosti BiH i NVO-a "Vaša prava BiH" u cilju davanja besplatne pravne pomoći tražiocima azila u BiH.
- 4. Protokol između Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Udruženja "Vaša prava BiH" o pružanju besplatne pravne pomoći:** Ovim Protokolom su uređena međusobna prava i obaveze između Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Udruženja "Vaša prava BiH" u pružanju besplatne pravne pomoći osobama o kojima skrbi Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH u skladu sa ZKBSA-om.

III UPOREDNO-PRAVNI PRIKAZ: AZIL U PRAVNOM SISTEMU REPUBLIKE SRBIJE

1. Ustavnopravno određenje azila u Srbiji

Ustav Republike Srbije u članu 57. uređuje institut utočišta, što u srpskom jeziku predstavlja prijevod riječi azil. Odredba člana 57. Ustava govori o „pravu na utočište“, iz čega proizilazi da se ovaj institut postavlja kao ustavno ljudsko pravo.

Odredba stava 1., člana 57. Ustava Republike Srbije predviđa da stranac, koji osnovano strahuje od progona zbog svoje rase, spola, jezika, vjeroispovijesti, nacionalne pripadnosti ili pripadnosti nekoj grupi ili zbog svojih političkih uvjerenja, ima pravo na utočište u Republici Srbiji. Sudeći prema izloženoj odredbi Ustava, titular prava na utočište u Republici Srbiji je stranac. Izloženi ustavni termin ne treba svesti isključivo na lica koja imaju državljanstvo neke druge države, već njime treba obuhvatiti svako lice koje nema državljanstvo Republike Srbije.

Strah stranca od progona mora biti osnovan, što podrazumijeva postojanje kako subjektivne komponente straha, ličnog osjećaja, odnosno subjektivnog doživljaja straha, tako i objektivnih razloga za strah. Progon može biti mogući ili stvarni. Drugim riječima, odredbu stava 1. navedenog člana ne treba tumačiti na način kojim bi se njeno značenje velo samo na osobe koje su bile žrtve progona, već i na lica koja žele da izbjegnu progon koji se realno može očekivati. Strah treba da se odnosi na progon zbog Ustavom takstativno nabrojanih razloga: rase, spola, jezika, vjeroispovijesti, nacionalne pripadnosti ili pripadnosti nekoj grupi zbog svojih političkih uvjerenja.

Prema odredbi stava 2. istog člana Ustava, postupak za sticanje utočišta se uređuje zakonom, a na osnovu izložene ustavne odredbe, jasno je da se o pravo na utočište odlučuje u posebnom postupku uređenom zakonom⁹⁷ o čemu će više riječi biti u narednom izlaganju.

---

⁹⁷ Zakon o azilu Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 109/2007)

2. Postupak azila u Republici Srbiji

APSTRAKT

Azil je stari institut koji u savremenom pravu, naročito u kontekstu evropskih integracija, dobija poseban značaj. Azil je i u savremeno doba suštinski pravo države da suvereno pruži utočište strancu koji je proganjan zbog svoje rase, vjere, državljanstva, pripadnosti socijalnoj grupi ili političkog opredjeljenja. Budući da je azil proizilazi iz teritorijalne suverenosti države, posebno se nameće pitanje kakav je pravni postupak dodjele azila u okviru unutrašnjeg prava. Zaključak je da je riječ o posebnom upravnom postupku koji, zbog prirode upravne stvari o kojoj se rješava, sadrži niz specifičnih obilježja. Odlučivanje o zahtjevu za azil u Republici Srbiji načelno nije diskrecionog karaktera, ali nadležni organ, pod izvjesnim uslovima, može da uživa slobodu odlučivanja u pogledu zakonskih uslova za priznavanje prava. Odluka Vlade o sigurnim trećim državama je po svojoj pravnoj prirodi politički akt protiv koga nije moguća sudska zaštita.

2.1 Zakonski pojam azila

Zakonom je uređen azil, odnosno, prema čl.1. načela, uslovi i postupak za dobijanje i prestanak azila kao i položaj, prava i obaveze lica koja traže azil i lica kojima je priznato pravo azila u Republici Srbiji.. Pod pojmom azil, Zakon u članu 2. određuje pravo na boravak i zaštitu koje ima stranac kome je na osnovu odluke nadležnog organa koji je odlučivao o njegovom zahtevu za azil u Republici Srbiji odobreno utočište ili drugi oblik zaštite predviđen tim zakonom. Ukoliko se pažljivije sagleda izloženo određenje, utoliko može da se dođe do zaključka da je zakonski pojam azila širi od ustavnog pojma utočište jer obuhvata utočište, ali i drugi oblike zaštite u koje Zakon uvrštava privremenu i subsidijarnu zaštitu. Utočište Zakon određuje kao pravo na boravak i zaštitu koja se daje izbjeglici na teritoriji Republike Srbije za koga nadležni organ utvrdi da je njegovo strahovanje od progona u državi porijekla osnovano, dok je subsidijarna zaštita oblik zaštite koji Republika Srbija odobrava strancu, koji bi u slučaju povratka u državu porijekla bio izložen mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju, ili bi njegov život, bezbjednost ili sloboda bili ugroženi nasiljem opštih razmera koje je izazvano spoljnom agresijom ili unutrašnjim oružanim sukobima ili masovnim kršenjem ljudskih prava. Razlika između dva pojma sastoji se u tome što se utočište može dati i u slučaju individualnog progona i stoga ima jasnije izraženu individualnu prirodu, dok je

subsidijska zaštita zapravo oblik pomoći i zaštite čiji je ratio zaštita u slučajevima masovnog nasilja.

2.2 Primjena Zakona

Zakon se *rationae materie* primjenjuje u pogledu temeljnih načela i uvjeta za sticanje i razloga za prestanak prava na azil, osnovnih prava i obaveza lica koja traže azil, izbjeglica i lica kojima je odobren drugi vid zaštite predviđen ovim Zakonom, kao i u pogledu postupka azila, dok se na pitanja obima, sadržaja i vrste prava i obaveza lica koja traže azil, lica kojima je odobreno utočište, supsidijarna zaštita ili privremena zaštita, a koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuju propisi kojima je uređeno kretanje i boravak stranaca. *Rationae personae*, Zakon se ne primjenjuje na sve izbjeglice, jer se po izričitoj odredbi člana 3., stav 4., ovaj Zakon ne primjenjuje na izbjeglice koje su to svojstvo stekle po osnovu Zakona o izbjeglicama.

Zakon uređuje samo tzv. teritorijalni azil, a ne i diplomatski azil. Prema odredbi člana 3. Zakona, pravo da podnese zahtjev za dobijanje azila u Republici Srbiji ima stranac koji se nalazi na teritoriji Republike Srbije. Diplomatski azil koji bi se tražio u diplomatsko-konzularnim predstavništvima, prema tome, ostaje stvar diplomatskog diskrecionog odlučivanja, a akt kojim bi se diplomatski azil dao, odnosno uskratio, može da se svrsta u kategoriju političkih akata.

2.3 Pojam, pravna priroda i nadležnosti za vođenje postupka azila

Postupak azila Zakon određuje u članu 2., kao postupak za sticanje i prestanak prava na azil i drugih prava lica koja traže azil. Zakonodavac se, dakle, opredijelio da na osnovu ustavne odredbe člana 56., stav 2., donese poseban zakon kojim bi se uređio poseban postupak za sticanje utočišta i drugih vidova azila. Po svojoj pravnoj prirodi, postupak azila je zapravo poseban upravni postupak. Zakon je u odredbi člana 3., stav 2. predvidio da se na pitanja postupka azila, a koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuju propisi kojima je uređen opći upravni postupak.⁹⁸ Dakle, odnos između procesnih rješenja sadržanih u Zakonu o azilu i

---

⁹⁸ Zakon o opštem upravnom postupku („Službeni list SRJ“, br. 33/97, 31/01)

Zakona o općem upravnom postupku počiva na načelu *lex specialis derogat legi generali*, ako se procesna pitanja regulisana pravilima i jednog i drugog postupka, odnosno počiva na supsidijarnoj primjeni ZUP-a, u slučaju da pojedina pitanja nisu uređena Zakonom o azilu. S obzirom da je dodjeljivanje azila posebna, i vrlo delikatna upravna stvar, da je postupanje prilikom rješavanja te stvari regulisano djelimično i posebnim upravnim postupkom i da postoji posebna upravna struktura organa koji odlučuju o zahtjevu, sasvim je jasno da se može prihvatiti stajalište da azilno pravo u Republici Srbiji ima status posebnog upravnog prava.

Postupak povodom zahtjeva za azil i prestanka tog prava u prvom stepenu vodi i sve odluke donosi nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova. U praksi, to je Odjeljenje za strance – Odsjek za azil. Odredba člana 19., stava 2. Zakona o azilu predviđa da su ovlašteni službenici koji vode postupak azila u prvostepenom organu posebno osposobljeni i obučeni za vršenje tih poslova, dok odredba stava 3. istog člana predviđa da ministar unutrašnjih poslova svojim aktom uređuje uvjete i kriterije za službenike koji obavljaju poslove u Kancelariji za azil. Postupak azila je utemeljen na načelu dvostepenost. U drugom stepenu po žalbama na odluke Kancelarije za azil odlučuje Komisija za azil. Žalbe se podnose u roku od 15 dana od dana prijema prvostepene odluke. Prema odredbi člana 20., Komisija za azil je kolegijalno tijelo, koje imenuje Vlada Republike Srbije na period od 4 godine, a koje sačinjavaju predsjednik i osam članova. Zakon ne određuje ovu Komisiju kao Vladino tijelo. Sasvim surpotno, prema odredbi člana 20., stav 5. Zakona, predviđeno je da je Komisija za azil nezavisna u svom radu i odlučuje većinom glasova od ukupnog broja članova, a za njenog člana može biti izabran državljanin Republike Srbije, diplomirani pravnik, koji ima najmanje 5 godina radnog iskustva u struci i poznaje propise iz oblasti ljudskih prava i temeljnih sloboda. Prema odredbi člana 6. Zakona, propisano je da administrativne poslove za Komisiju obavlja Ministarstvo unutrašnjih poslova. Komisija za azil donosi Poslovnik o radu, kojim se bliže uređuje način odlučivanja Komisije za Azil, zakazivanje sjednica i druga pitanja koja su značajna za rad i funkcionisanje Komisije.

2.4 Namjera da se traži azil i prethodne upravne radnje

Azilni postupak u Republici Srbiji ima niz specifičnosti. Najprije, treba istaći da Zakon o azilu, iako sadrži odredbu prema kojoj postupak azila započinje podnošenjem zahtjeva za azil, u glavi u kojoj su sistematizirane odredbe o postupku, sadrži nekoliko odredaba kojima se

regulišu pitanja, odnosno aktivnosti i poduzimanje radnji koje suštinski prethodne podnošenju zahtjeva.

Član 22. uređuje izražavanje namjere da se traži azil u Republici Srbiji. Zakon propisuje da se namjera da se traži azil može izraziti usmenim, ili pisanim putem prilikom granične kontrole na ulasku u Republiku Srbiju, ili unutar njene teritorije. Namjera se izražava pred ovlaštenim policijskim službenikom Ministarstva unutrašnjih poslova. Stranac koji je izrazio namjeru da traži azil, najprije će se evidentirati, a zatim uputiti u Kancelariju za azil, odnosno Centar za azil. Stranac je dužan da se javi u roku od 72 sata ovlaštenom službeniku Kancelarije za azil, odnosno Centra za azil. U slučaju da ovlašteni policijski službenik Ministarstva unutrašnjih poslova posumnja da postoje neki od razloga za ograničenje kretanja koji su Zakonom predviđeni (utvrđivanje identiteta, osiguravanje prisustva stranca u postupku izbjegavanja deportacije, ili kad se bez prisustva ne mogu utvrditi bitne činjenice, zaštita sigurnosti zemlje i javnog poretka), sprovest će stranca do Kancelarije za azil, odnosno Centra za azil. Evidentiranje vrši ovlašteni policijski službenik Ministarstva unutrašnjih poslova, pred kojim je stranac izrazio namjeru da traži azil. Evidentiranje obuhvata izdavanje propisane potvrde, koja sadrži lične podatke koje je stranac dao o sebi ili se mogu utvrditi na osnovu raspoloživih isprava i dokumenata koje ima sa sobom. Potvrda koju stranac koji je izrazio namjeru da traži azil dobija služi kao dokaz da je izrazio namjeru i da ima pravo boravka u trajanju od 72 sata. Budući da ovlašteni policijski službenik ima pravo pretresanja stranca i njegovih stvari radi pronalaženja ličnih isprava i dokumenata potrebnih za izdavanje te potvrde, u potvrdi će se evidentirati sve pronađene isprave i dokumenta.

Zakon predviđa i obaveznu registraciju tražilaca azila. Ovlašteni službenik Kancelarije za azil vrši registraciju stranca i članova njegove porodice.⁹⁹ Registracija obuhvata: utvrđivanje identiteta, fotografiranje, uzimanje otisaka prstiju i privremeno zadržavanje svih isprava i dokumenata koji mogu biti od značaja u postupku azila, o čemu se strancu izdaje potvrda. Nadalje, Zakon predviđa da je stranac koji posjeduje pasoš, ličnu kartu ili drugi identifikacioni dokument, dozvolu boravka, vizu, izvod iz matične knjige rođenih, putnu kartu, odnosno drugu ispravu ili kakvo pismo od značaja za postupak dobivanja azila, dužan da ih priloži prilikom registracije ili podnošenja zahtjeva za azil, ali najkasnije do saslušanja.

---

⁹⁹ Član 24., stav 1. Zakona o azilu Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 109/2007)

Razlog za registraciju nije samo utvrđivanje identiteta stranca, već se suština te radnje ogleda u tome da se nakon njenog izvršenja strancu izda lična karta za lica koja traže azil.¹⁰⁰ Otud proizilazi još jedna posljedica koju vršenje registracije može proizvesti: naime, strancu koji namjerno ometa, izbjegava ili ne pristane na registraciju, nije dozvoljeno da podnese zahtjev za azil.¹⁰¹

2.5 Pokretanje postupka

Postupak azila započinje podnošenjem zahtjeva. Zakon u članu 25.st.1. predviđa da se postupak za davanje azila pokreće podnošenjem zahtjeva za azil ovlaštenom službeniku Kancelarije za azil na propisanom obrascu u roku od 15 dana od dana registracije. U opravdanim slučajevima, na zahtjev stranca, Kancelarija za azil ovaj rok može da produži. Zbog posebne prirode azila, Zakon je predvidio riješenje prema kome je opredeljen rok u kom se može tražiti azil. Rok je prekluzivnog karaktera u pogledu boravka stranca u Srbiji – stavom 3. istog člana Zakona predviđeno je da neopravdanim prekoračenjem tog roka stranac gubi pravo na boravak u Republici Srbiji. Zakon je međutim propustio da odredi vremenski odnos između trenutka izdavanja lične karte i podnošenja zahtjeva za azil, što je u praksi, u nekoliko slučajeva, bilo jedan od razloga ulaganja žalbi u postupku azila. Naime, žalioци su najčešće stajali na stanovištu da prema Zakonu nije moguće podnijeti zahtjev prije dobijanja lične karte za tražioce azila. Međutim, iz izloženih odredbi čl. 25. st.1. i čl. 24. st.4. Zakona o azilu jasno je da datum podnošenja zahtjeva za azil i datum izdavanja lične karte licu koje traži azil slijede registraciju, ali i da Zakon ne određuje odnos između ta dva trenutka. Drugim riječima, zahtjev za azil se mora podneti u roku od 15 dana od dana registracije nakon koje se izdaje i lična karta koja se, budući da Zakon ne određuje momenat izdavanja lične karte u odnosu na vreme podnošenja zahteva, može izdati i odmah nakon podnošenja zahtjeva za azil. Izložene odredbe o nameri da se zatraži azil, registraciji i načinu pokretanja postupka nameću i pojedina pitanja u vezi sa osnovnim načelima zakona.

---

¹⁰⁰ Član 24., stav 4. Zakona o azilu Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 109/2007)

¹⁰¹ Član 24., stav 5. Zakona o azilu Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 109/2007)

Naime, jedno od načela Zakona je i načelo informisanja i pravne pomoći predviđeno čl. 10. Zakona. Prema st. 1. tog člana, stranac koji je izrazio namjeru da traži azil u Republici Srbiji ima pravo da bude informisan o svojim pravima i obavezama tokom cijelog postupka azila, dok je st.2. propisano da lice koje traži azil može da koristi besplatnu pravnu pomoć i zastupanje od strane UNHCR i nevladinih organizacija čiji su ciljevi i djelovanje usmjereni na pružanje pravne pomoći izbjeglicama. Prvi stav tog člana nameće pitanje da li lice koje je izrazilo namjeru ima pravo da bude informisano o svojim pravima i pre podnošenja zahtjeva od kog trenutka počinje postupak, ili je Zakon u postupak svrstao i vrijeme, odnosno radnje između izražavanja namjere i podnošenja zahtjeva? Čini se da je zakonodavac ipak izrazom „tokom cijelog postupka“ obuhvatio sve faze i radnje, pa i one koje su predhodnog karaktera. Uopšte uzev, izloženu odredbu treba tumačiti tako da stranac koji je izrazio namjeru da traži azil u Republici Srbiji ima pravo da bude informisan o svojim pravima i obavezama tokom svih faza i aktivnosti, dok lice koje traži azil može da koristi besplatnu pravnu pomoć UNHCR-a i nevladinih organizacija čiji su ciljevi i djelovanje usmjereni na pružanje pravne pomoći izbjeglicama - iz izložene odredbe Zakona, jasno je da dok se ne podnese zahtjev za azil, odnosno dok lice ne stekne status lica koje traži azil, ono ima pravo da bude informisano o svojim pravima i obavezama, dok pravo na pravnu pomoć u postupku azila stiže od podnošenja zahtjeva, odnosno od pokretanja postupka u smislu Zakona.

2.6 Saslušanje stranke

Sudeći prema Zakonu, prva radnja u postupku azila, nakon podnošenja zahtjeva, je saslušanje stranke. Prema članu 26. Zakona, ovlašteni službenik Kancelarije za azil će lice koje traži azil lično saslušati. Iz teksta Zakona proističe da će tražioca azila saslušati ovlašteni službenik, lično lice koje u tom predmetu postupa. Zakon ne opredeljuje rok u kome se ta radnja mora preduzeti, ali ističe da je u pitanju najkraći mogući rok. Šta se može smatrati najkraćim mogućim rokom zavisice od okolnosti konkretnog slučaja. Budući da je postupak azila složen i da u njemu treba utvrditi sve relevantne okolnosti za donošenje odluke, lice koje traži azil može biti saslušano više puta. Prema članu 26. st.2. i 3. Zakona, saslušanje može biti tonski snimljeno, kad se o tome obavesti lice koje traži azil, a saslušanju mogu prisustvovati pravni zastupnik lica koje traži azil i predstavnik UNHCR-a, ukoliko se tome ne protivi lice koje traži azil. Tokom saslušanja treba utvrditi sve relevantne činjenice, a Zakon posebno ističe obavezu službenog lica da nastoji da utvrdi: identitet lica koje traži azil, razloge na kojima se zasniva zahtev za azil, kretanje lica koje traži azil nakon napuštanja države

porijekla i da li je lice koje traži azil već tražilo azil u nekoj drugoj državi. U toku saslušanja posebno dolazi do izražaja primjena načela o upotrebi jezika i pisma ZUP-a. Naime, budući da su tražioci azila stranci, najčešće lica koja ne razumiju srpski jezik, neophodno je obezbijediti tumača, odnosno omogućiti da se oni tokom postupka upoznaju sa činjenicama na svom jeziku, zapravo na jeziku koji razumiju. U praksi se postavilo pitanje da li bi prvostepeni organ moga da za tumača angažuje ovlašteno službeno lice koje ne postupa u predmetu? Budući da je ZUP-om predviđeno da se na tumača shodno primjenjuju odredbe tog zakona o vještacima, a da se na izuzeće vještaka shodno primenjuju odredbe o izuzeću službenog lica, jasno je da se odredbe o izuzeću službenog lica primenjuju i na tumača. ZUP-om je propisano da će se službeno lice koje riješava u upravnim stvarima, ili obavlja pojedine radnje u postupku izuzeti ukoliko je u predmetu u kome se vodi postupak vještak, odnosno tumač, što vodi zaključku da ovlašteno službeno lice koje ne riješava u predmetu, niti obavlja ijednu drugu radnju, može da bude tumač, pod uslovom da ima neophodno znanje jezika.

2.7 Meritorna odluka i njena pravna priroda

Nakon sprovedenog postupka, Kancelarija za azil donosi odluku, zapravo upravni akt u formi rješenja, kojim usvaja zahtjev za azil i strancu priznaje pravo na utočište ili dodjeljuje supsidijarnu zaštitu, ili kojom odbija zahtjev za azil i nalaže strancu da, ako nema drugi osnov za boravak, u određenom roku napusti teritorij Republike Srbije. Meritorna odluka o zahtjevu za azil, donesena prema odredbi člana 27. Zakona, odnosi se i na članove porodice izbjeglice koji nisu podnijeli zahtjev za azil. Zakon jasno utvrđuje kada se zahtjev usvaja, a kada se odbija. Kancelarija za azil donijet će rješenje kojim se strancu priznaje pravo na utočište, odnosno dodjeljuje supsidijarna zaštita, kada utvrdi da lice koje je podnijelo zahtjev ispunjava uvjete za sticanje prava na utočište ili na dodjelu supsidijarne zaštite, ako ne postoje razlozi za uskraćivanje prava na utočište.¹⁰² S druge strane, Kancelarija za azil će donijeti rješenje kojim se strancu odbija zahtjev kada utvrdi da je taj zahtjev neosnovan ili da postoje zakonom propisani razlozi za uskraćivanje prava na utočište.¹⁰³ Zakon ne navodi izričito uvjete, no oni proizilaze iz određenja izbjeglice – inozemni element, progon i strah. Zahtjev je naročito neosnovan u tačno utvrđenim slučajevima: kada je zahtjev zasnovan na neistinitim razlozima, na lažnim podacima, falsificiranim ispravama ili dokumentima, osim ako tražilac azila za to iznese opravdane razloge, ako su navodi iz zahtjeva, koji se odnose na činjenice bitne za postupanje, u suprotnosti sa navodima datim prilikom saslušanja tražioca azila, ili drugim

dokazima izvedenim tokom postupka (ako se, nasuprot navodima iz zahtjeva, tokom postupka utvrdi da je zahtjev za azil podnjet s ciljem da se odloži deportacija, da je lice koje traži azil došlo isključivo iz ekonomskih razloga i sl.) i ako lice koje traži azil odbija dati izjavu o razlozima traženja azila ili je njegova izjava nejasna ili ne sadrži navode koji ukazuju na proganjanje.¹⁰⁴

Osim u slučaju da je zahtjev za azil neosnovan, on će se odbiti i ako postoje razlozi za uskraćivanje prava na azil. Zakon predviđa da će se azil uskratiti, odnosno da se ovo pravo neće priznati licu za koje postoje ozbiljni razlozi da se smatra da je počinilo zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovječnosti u skladu s odredbama sadržanim u međunarodnim dokumentima donesenim u cilju sprečavanja takvih zločina, da je počinilo teško krivično djelo koje nije političkog karaktera izvan Republike Srbije, prije nego što je ušlo na njenu teritoriju i/ili da je odgovorno za djela suprotna ciljevima i principima UN. Nije potrebno dokazivati da je tražilac azila uistinu počinio ova djela, već je dovoljno da nadležni organi u Republici Srbiji utvrde postojanje ozbiljnih razloga da se smatra da je tražilac počinitelj takvih djela. Osim u gore navedenim slučajevima, pravo na azil će se uskratiti ako lice već uživa zaštitu ili pomoć neke od ustanova ili agencija UN, osim UNHCR, kao i licu kome nadležni organ Republike Srbije, po nekom osnovu različitom od azila, priznaje ista prava i obaveze kao državljanima Republike Srbije.

2.8 Novi zahtjev

Osobnost postupka azila u Republici Srbiji ogleda se u rješenju prema kojem, za razliku od načela pravosnažnosti u upravnom postupku, negativni upravni akt može, pod određenim uvjetima, steći svojstvo pravosnažnosti. Naime, stranac čiji je zahtjev za azil ranije odbijen u Republici Srbiji može podnijeti novi zahtjev, no samo ako osigura dokaze da su se okolnosti važne za priznavanje prava na utočište ili dodjeljivanje supsidijarne zaštite u međuvremenu bitno promijenile.¹⁰⁵ U suprotnom, zahtjev će biti odbačen. Takvo rješenje je razumljivo zbog prirode meritorne odluke o azilu kojom je, između ostalog, obuhvaćeno i ocjenjivanje razloga za azil, odnosno situacije i okolnosti relevantnih za priznavanje prava.

---

¹⁰² Član 28. Zakona o azilu Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 109/2007)

¹⁰³ Član 29. Zakona o azilu Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 109/2007)

U praksi se međutim postavilo pitanje da li i stranac čiji je postupak azila prethodno obustavljen, ili čiji je zahtjev odbačen, ima pravo da podnese novi zahtjev za azil? Da li se izložena odredba Zakona zaista može tumačiti isključivo tako da stranac može da podnese novi zahtjev samo ukoliko mu je zahtjev za azil ranije bio odbijen? Čini se da izloženu odredbu ne treba tumačiti usko, jezički, već sistematski. Sistematskim tumačenjem Zakona o azilu može da se dođe do zaključka da namjera zakonodavca nije bila da se podnošenje novog zahtjeva uslovi prethodnim odbijanjem zahtjeva od strane domaćih organa. Naime, članom 33. st.1.t.5. Zakona o azilu predviđeno je da će Kancelarija za azil odbaciti zahtjev za azil bez ispitivanja da li lice koje traži azil ispunjava uslove za priznavanje azila, između ostalog, ako utvrdi da je zahtjev za azil koji je lice koje traži azil podnijelo nekoj drugoj državi koja poštuje Ženevsku konvenciju ranije odbijen, a u međuvremenu nije došlo do promjene okolnosti na kojima se zahtev zasnivao. Iz izložene odredbe člana 33.st.1.t.5.slijedi da zahtjev za azil ne mora prethodno da bude odbijen u Republici Srbiji da bi došlo do situacije da se strancu mora dopustiti da podnese novi zahtjev zbog promjenjenih okolnosti. Naime, moguće je da strancu koji je ranije podnio zahtjev u nekoj državi koja je članica Konvencije takav zahtjev u toj državi bude odbijen, a u Srbiji na osnovu člana 33.st.1.t.5. odbačen zbog toga, kao i zbog činjenice da u međuvremenu nije došlo do promjene okolnosti na kojima se zahtjev zasnivao. Ukoliko bi se nakon odbacivanja zahtjeva u Srbiji promijenile okolnosti na kojima se zasnivao zahtjev koji je podnesen u nekoj drugoj državi članici Konvencije, utoliko je jasno da se strancu mora dopustiti da podnese novi zahtjev. Dakle, član 32. ne može da bude usko tumačen. Sa druge strane, ne može se usvojiti ni tumačenje prema kome je smisao Zakona o azilu zaštita lica koja bi po povratku u zemlju porijekla bila izložena progonu i sigurnoj smrti kao i sama zabrana protjerivanja lica dok se o njegovim razlozima za azil i ne odluči, bez obzira na broj zahtjeva koji se podnose. Takvo tumačenje ne može da bude prihvaćeno jer Zakon o azilu uređuje pojedine situacije kada strancu nije dozvoljeno da podnese azil. U članu 24. Zakon predviđa da strancu koji namjerno ometa, izbjegava ili ne pristane na registraciju nije dopušteno da podnese zahtjev za azil, što može i treba da se odnosi kako na prvi, tako i na svaki novi zahtjev.

---

¹⁰⁴ Član 30. Zakona o azilu Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 109/2007)

¹⁰⁵ Član 32. Zakona o azilu Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 109/2007)

2.9 Odbacivanje zahtjeva – pitanje sigurne treće države

Zakon o azilu predviđa i slučajeve odbacivanja zahtjeva za azil. Prema čl.33. Zakona, Kancelarija za azil će odbaciti zahtjev za azil ako utvrdi: da je lice koje traži azil moglo da dobije efikasnu zaštitu u drugom djelu države porijekla, osim ako se, s obzirom na sve okolnosti, ne može očekivati da to učini, da lice koje traži azil uživa zaštitu ili pomoć nekog organa ili tijela Organizacije Ujedinjenih nacija, osim UNHCR-a, ili mu je priznat azil u drugoj državi, da lice koje traži azil ima državljanstvo treće države, da lice koje traži azil može da dobije zaštitu sigurne države porijekla, osim ako dokaže da za njega nije sigurna, da je zahtjev za azil koji je lice koje traži azil podnijelo nekoj drugoj državi koja poštuje Ženevsku konvenciju ranije odbijen, a u međuvremenu nije došlo do promjene okolnosti na kojima se zahtjev zasnivao, ili je ranije podnio zahtjev za azil drugoj državi koja poštuje Ženevsku konvenciju, da je lice koje traži azil došlo iz sigurne treće države, osim ako dokaže da za njega nije sigurna, da je lice koje traži azil namjerno uništilo putnu ispravu, identifikacioni dokument ili drugo pismeno koje je moglo biti od značaja za odluku o azilu, osim ako navede opravdane razloge. U izloženim slučajevima, zahtjev za azil će se odbaciti bez ispitivanja da li lice koje traži azil ispunjava uslove za priznavanje azila.

U vezi sa razlozima za odbacivanje zahtjeva za azil, jedno rješenje u praksi izaziva posebno interesovanje i može da bude predmet različitih tumačenja. Riječ je o odredbi prema kojoj će se zahtjev za azil odbaciti ukoliko je lice koje traži azil došlo iz sigurne treće države, osim ako dokaže da za njega nije sigurna. Šta je sigurna treća država?

Članom 2. Zakona o azilu propisano je, između ostalog, da je sigurna treća država država sa liste koju utvrđuje Vlada, koja se pridržava međunarodnih načela o zaštiti izbjeglica sadržanih u Konvenciji o statusu izbjeglica iz 1951. godine i Protokolu o statusu izbjeglica iz 1967. godine, u kojoj je tražilac azila boravio ili kroz koju je prolazio, neposredno prije dolaska na teritoriju Republike Srbije i u kojoj je imao mogućnost podnošenja zahtjeva za azil, u kojoj ne bi bio izložen progonu, mučenju, neljudskom ili ponižavajućem postupku ili vraćanju u državu u kojoj bi njegov život, bezbjednost ili sloboda bili ugroženi. Članom 66. st.2. Zakona propisano je da će Vlada u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu Zakona, utvrditi listu sigurnih država. Vlada Republike Srbije, na osnovu izloženih odredbi Zakona, usvojila je Odluku o utvrđivanju liste sigurnih država porijekla i sigurnih trećih država. Ta Odluka je po svojoj pravnoj prirodi poseban tip akta. Naime, iako je donesena i u

Obrazloženju predstavljena kao opšti akt, tom Odlukom se zapravo ne uređuju pitanja od opšteg značaja, ne vrši podzakonska normativna funkcija, već se utvrđuje, zapravo konstatuje koje države Vlada smatra sigurnim. U tom smislu, prije se može stati na stanovište da Odluka nije podzakonski opšti akt koji Vlada donosi u smislu Zakona o Vladi, već da je to, u teorijskom smislu, akt vlade, zapravo politički akt koji nije podložan sudskoj ocjeni zakonitosti, a kojim izvršna vlast odlučuje u posebno određenim situacijama, pri čemu je determinisana političkim faktorima, te uživa znatnu slobodu djelovanja.

Na koji način nadležni organi koji vode postupak utvrđuju da li je riječ o sigurnoj trećoj državi i primenjuju izloženu odredbu Zakona? Da li je za primjenu ovog instituta, odnosno za odbacivanje zahtjeva za azil, dovoljno da se utvrdi da je tražilac azila prošao kroz neku od sigurnih država koje se nalaze na listi koju je Vlada utvrdila? U nekoliko svojih odluka Odjeljenje za strance, Odsjek za azil, koji je prvostepeni organ u postupku, odbacio je zahtjev za azil bez ispitivanja da li lice koje traži azil ispunjava uslove, samo na osnovu činjenice da su tražioci azila prošli kroz države koje se nalaze na listi koju je Vlada utvrdila. Takav stav nadležnih organa je načelno ispravan. Naime, iz izložene odredbe Zakona o azilu slijedi da upravni organ koji sprovodi postupak nije nadležan da određuje da li je država koja se nalazi na listi koju je utvrdila Vlada Republike Srbije sigurna za tražioca azila, već da je dužan da prihvati da je država sigurna ukoliko se nalazi na listi koju je Vlada Republike Srbije utvrdila, pod uslovom da utvrdi da je tražilac azila imao (faktičku) mogućnost da u toj državi podnese zahtjev. Takvo shvatanje slijedi iz samog određenja pojma „sigurna treća država“ kao i iz izložene odredbe čl.33.st.1.t.6. Zakona o azilu prema kojoj Kancelarija za azil neće odbaciti zahtjev, već će se ipak upustiti u ispitivanje uslova za priznavanje azila i u slučaju da je lice došlo iz zemlje koja se nalazi na listi sigurnih zemalja koju je utvrdila Vlada, ali samo ako to lice dokaže da ta država za njega nije sigurna.

2.10 Obustavljanje postupka

Postupak za davanje azila će se obustaviti *ex officio* ako lice koje traži azil odustane od zahtjeva za azil, ili bez opravdanog razloga ne pristupi saslušanju, a poziv mu je uredno i propisno uručen, ili ako odbije dati iskaz, kao i u slučaju da bez opravdanog razloga, ne obavijesti Kancelariju za azil o promjeni adrese boravka u roku od 3 dana od nastale promjene, ili na drugi način sprečava uručenje poziva ili drugih pismena, ili napusti Republiku Srbiju bez odobrenja Kancelarije za azil.¹⁰⁶ U odluci o obustavi postupka,

Kancelarija za azil će odrediti rok u kome stranac koji nema drugi osnov za boravak u Republici Srbiji mora napustiti njenu teritoriju. Ako to ne učini, bit će prinudno udaljen.

2.11 Restitutio in integrum

Zakon sadrži riješenja i u pogledu povraćaja u pređašnje stanje. Prema članu 34. povraćaj u pređašnje stanje moguće je samo u slučajevima neodazivanja pozivu za saslušanje i neblagovremene prijave promjene adrese.

Rok za podnošenje prijedloga za povraćaj u pređašnje stanje je relativno kratak - Zakon predviđa da lice koje traži azil može u roku od tri dana od dana prestanka razloga zbog kojih dozvoljen povraćaj da podnese predlog za povraćaj u pređašnje stanje. Interesantno je pitanje da li bi lice koje se ne nalazi na teritoriji Republike Srbije imalo pravo da posredstvom punomoćnika podnese predlog za povraćaj u pređašnje stanje.

Takva mogućnost, sudeći prema odredbama Zakona, ne postoji. Naime, takav zaključak je nužan budući da Zakon ne dozvoljava da se predlog za povraćaj u pređašnje stanje podnese u slučaju da je tražilac azila napustio Republiku Srbiju bez odobrenja Kancelarije, kao i na osnovu zakonskog rješenja prema kome se zahtev za azil može podnijeti isključivo na teritoriji Republike Srbije.

ZAKLJUČAK

Bosna i Hercegovina je tranzitna zemlja na putu mnogih izbjeglica ka Zapadnoj Evropi imajući u vidu tu činjenicu, kao i negativno sopstveno iskustvo, jer će tokom ratnih dešavanja, dobar dio našeg stanovništva našao u situaciji da se mora boriti za goli život i tražiti utočište u tuđoj zemlji. Jasno je zašto je Bosna i Hercegovina počela posvećivati značajnu pažnju ovom pitanju azila, te zaštititi izbjeglica kao posebno ranjive grupe uopće.

Dosta je urađeno na ovom polju i Bosna i Hercegovina je svakako u velikoj mjeri uskladila svoje zakonodavstvo sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti, no, to je tek pola posla. Potrebno je usmjeriti dodatne snage na nadogradnju dosad izgrađenih vrijednosti, te dodatno uskladiti zakonodavstvo sa standardima prije svega *acquis communautaire*, s obzirom na tendenciju Bosne i Hercegovine da postane članom porodice Evropske Unije. Važno je međutim ukazati da u BiH azil nije ustavom nije zajamčen kao posebno subjektivno pravo, kako se, na osnovu relevantnih međunarodnih dokumenata mora tako svrstati takođe, osobenost azilnog prava u BiH je izostanak posebnog zakona koji bi regulisao samo ovu materiju.

Zbog značaja ovog pitanja, potrebno je slijediti pozitivan primjer Republike Srbije i donijeti na državnom nivou poseban propis koji bi tretirao isključivo pitanje azila kao osobito značajne pravne kategorije, koji bi dodatno ojačao zaštitu tražilaca azila, no uveo i oštiji postupak za davanje azila, s obzirom na to da se u posljednje vrijeme javlja veliki broj lažnih azilanata koji ugrožavaju time one koji stvarno trebaju pomoć i koji su prepušteni sami sebi. Budući da se azil najčešće zahtjeva od strane ilegalnih migranata u situaciji kada bivaju otkriveni, za takve lažne prijave bi se trebalo razmotriti i mogućnost određenih sankcija. Azil je u Republici Srbiji zajamčen Ustavom kao ljudsko pravo, odnosno kao subjektivno ustavno pravo. Postupak u kome se riješava o zahtjevu za azil uređen je posebnim Zakonom i predstavlja posebni upravni postupak. Postupak, zbog prirode upravne stvari o kojoj se rješava, sadrži niz specifičnih obeležja. Njegove karakteristike su da se i prije pokretanja postupka preduzimaju izvjesne upravne radnje koje mogu da budu od značaja za tok postupka i rješavanje upravne stvari. Meritorna odluka načelno nije diskrecionog karaktera, ali organ, pod izvjesnim uslovima, može da uživa slobodu odlučivanja u pogledu zakonskih uslova za priznavanje prava. Odluka Vlade o sigurnim trećim državama je po svojoj pravnoj prirodi politički akt protiv koga nije moguća sudska zaštita, odnosno vođenje upravnog spora. Negativni akt kojim se riješava o zahtjevu može da stekne svojstvo pravosnažnosti. Iako sadrže izložene specifičnosti, zakonska rješenja o postupku azila usklađena su sa evropskim

standardima. Ni danas nije lako “uvjeriti” sve države u potrebu, a katkad i obavezu ulaska u pravni odnos s izbjeglicom. U pozadini tih teškoća nesumnjivo će biti suprotstavljenost vlastitih interesa države s idejom univerzalne zaštite ljudskih prava. Na “sjecištu” tih interesa nastaje međunarodno izbjegličko pravo, kao dio međunarodnopravnog sistema zaštite ljudskih prava. Stoga će takvi uvjeti njegova nastanka bitno odrediti i njegove temeljne značajke: međunarodno izbjegličko pravo nipošto ne umanjuje značaj unutrašnjeg, ponajprije upravnog prava države u kojoj se izbjeglica nalazi.

U tom smislu valja istaknuti da svrha izbjegličkog prava nije “usrećiti” izbjeglice pa čak ni anulirati njihove patnje prouzročene okolnostima koje su ih dovele u taj položaj, već tek ublažiti ih kroz pravno urđenje njihova statusa vodeći računa o interesima države koja im je pružila utočište.

LITERATURA

I KNJIGE

1. Avramov, S. – Kreća, M.: *Međunarodno javno pravo*, Beograd 2003.
2. V.Dimitrijević, M.Paunović, *Ljudska prava*, Beograd 1997
3. Degan, V.Đ.: *Međunarodno pravo*, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka 2000.
4. Oppenheim's International Law, ed.by R.Jennings, A.Watts, Vol.
5. Ivanda, S.: *Policijsko upravno pravo*, Narodne novine, Zagreb 2004.
6. Vujaklija, M.: *Leksikon stranih reči i izraza*, Prosveta, Beograd 1980.

II PROPISI

A. Bosna i Hercegovina

1. Odluka o privremenom određivanju nadležnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 100/06)
2. Odluka o procedurama u postupku usklađivanja zakonodavstva BiH sa *acquis communautaire* ("Službeni glasnik BiH", broj 44/03);
3. Pravilnik o azilu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04);
Pravilnik o centralnoj bazi podataka o strancima ("Službeni glasnik BiH", broj 61/07);
4. Pravilnik o načinu ostvarivanja zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite osoba kojima je priznat izbjeglički status ili drugi vid međunarodne pravne zaštite u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 24/07)
5. Pravilnik o osobnom stanju i upisu činjenica rođenja, vjenčanja i smrti izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom u BiH u matične knjige ("Službeni glasnik BiH", broj 51/07):
6. Pravilnik o putnom listu za strance ("Službeni glasnik BiH", broj 25/04);
7. Pravilnik o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima ("Službeni glasnik BiH", broj 33/04);
8. Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08, 87/12);
9. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09 i 103/09);
10. Zakon o službi za poslove sa strancima ("Službeni glasnik BiH", br. 54/05, 36/08)

11. Zakon o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07 i 93/09);
12. Zakon o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10);

B. Republika Srbija

1. Zakon o azilu Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 109/2007);
2. Zakon o opštem upravnom postupku („Službeni list SRJ“, br. 33/97, 31/01);

UVOD2

1. Metodologija rada.....	2
I OPĆENITO O AZILU I AZILNOM PRAVU.....	3
1. Pojam azila.....	3
2. Azil u međunarodnom pravu.....	3
3. Azil u pravnom sistemu Europske unije.....	6
Međuvladine organizacije i tijela u zaštiti prava izbjeglica.....	9
II AZIL U PRAVNOM PORETKU BOSNE I HERCEGOVINE.....	10
1. Razvoj sistema azila u Bosni i Hercegovini.....	10
2. Pojam azila u zakonodavstvu BiH.....	12
3. Upravni postupak traženja azila u zakonodavstvu BiH.....	13
3.1. Postupak i nadležnost.....	14
3.2. Odbijanje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.....	15
3.3. Obustava postupka.....	16
3.4. Podnošenje novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu.....	17
3.5. Ograničenje kretanja podnosioca zahtjeva za međunarodnu zaštitu.....	17
3.6. Odluke po zahtjevu za međunarodnu zaštitu.....	18
3.7. Zaštita u slučaju odbijanja zahtjeva za međunarodnu zaštitu.....	18
3.8. Prava lica kojima je priznata međunarodna zaštita.....	19
3.9. Razlozi za prestanak važenja i ukidanje izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite.....	20
4. Privremena zaštita stranaca u Bosni i Hercegovini.....	22
5. Zakoni i podzakonski akti.....	24
ODLUKE VIJEĆA MINISTARA.....	25
PODZAKONSKI AKTI MINISTARSTVA SIGURNOSTI.....	25
PODZAKONSKI AKTI MINISTARSTVA ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE.....	26
PROTOKOLI.....	27
III UPOREDNO-PRAVNI PRIKAZ: AZIL U PRAVNOM SISTEMU REPUBLIKE SRBIJE.....	28
1. Ustavnopravno određenje azila u Srbiji.....	28
2. Postupak azila u Republici Srbiji.....	29
APSTRAKT.....	29
Zakonski pojam azila.....	29
2.2. Primjena Zakona.....	30

2.3. Pojam, pravna priroda i nadležnosti za vođenje postupka azila.....	30
2.4. Namjera da se traži azil i prethodne upravne radnje.....	31
2.5. Pokretanje postupka.....	33
2.6. Saslušanje stranke.....	34
2.7. Meritorna odluka i njena pravna priroda.....	35
2.8. Novi zahtjev.....	36
2.9. Odbacivanje zahtjeva – pitanje sigurne treće države.....	38
2.10. Obustavljanje postupka.....	39
2.11. Restitutio in integrum.....	40
ZAKLJUČAK.....	41
LITERATURA.....	43

Filename: konačna verzija- uvezivanje
Directory: C:\Documents and Settings\XPMUser\My Documents
Template: C:\Documents and Settings\XPMUser\Application
Data\Microsoft\Templates\Normal.dotm
Title: PANEVROPSKI UNIVERZITET APEIRON
Subject:
Author: Home
Keywords:
Comments:
Creation Date: 10/22/2013 8:53:00 PM
Change Number: 59
Last Saved On: 10/25/2013 10:25:00 AM
Last Saved By: Windows XP Mode
Total Editing Time: 347 Minutes
Last Printed On: 10/25/2013 10:25:00 AM
As of Last Complete Printing
Number of Pages: 46
Number of Words: 14.007 (approx.)
Number of Characters: 79.844 (approx.)